

DUTCH BIRDING

VOLUME 20 • NO 2 • 1998

Dutch Birding

Internationaal tijdschrift over
Palaarctische vogels

REDACTIE

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Nederland
fax 023-5376749

FOTOREDACTIE

Dutch Birding
p/a René Pop
Postbus 1007
1780 EA Julianadorp
Nederland

ABONNEMENTENADMINISTRATIE

p/a Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Nederland

BESTUUR

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Nederland

COMMISSIE DWAALGASTEN

NEDERLANDSE AVIFAUNA
CDNA
Postbus 45
2080 AA Santpoort-Zuid
Nederland

TELEFOONLIJNEN

Nederland:
0900-20 321 28
(vogellijn, 75 cpm)
076-6180935 (inspreeklijn)

België: 03-4880194
(vogel- en inspreeklijn)

INTERNET

<http://www.xs4all.nl/~eland/dutchbirding>

Dutch Birding

HOOFDREDACTEUR Arnoud van den Berg (tel 023-5378024, fax 023-5376749,
e-mail Arnoud.vandenBerg@inter.nl.net)

ADJUNCT HOOFDREDACTEUR Enno Ebels (tel / fax 030-2961335, e-mail ebels@wxs.nl)

UITVOEREND REDACTEUR André van Loon (tel / fax 020-6997585, e-mail laan@bio.vu.nl)

FOTOGRAFISCH REDACTEUR René Pop (tel 0223-690141, fax 0223-690142)

REDACTIERAAD Ferdij Hieselaar, Peter Meininger, George Sangster en Roland van der Vliet

REDACTIE-ADVIESRAAD Peter Barthel (Duitsland), Klaas Eigenhuis (Nederland), Dick Forsman (Finland), Ted Hoogendoorn (Nederland), Lars Jonsson (Zweden), Paul Lehman (VS), Anthony McGeehan (Noord-Ierland), Killian Mullarney (Ierland), Gerald Oreel (Nederland), Kees Roselaar (Nederland), Frank Rozendaal (Nederland), Hadoram Shirihai (Israël), Gunter De Smet (België), Lars Svensson (Zweden) en Peter Symens (België)

REDACTIEMEDEWERKERS Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Nils van Duivendijk, Remco Hofland, Graham Holloway, Diederik Kok, Hans van der Meulen en Peter de Rouw

PRODUCTIE EN LAY-OUT André van Loon en René van Rossum

ADVERTENTIES Peter Meijer (tel 0348-431905, fax 0348-430216,
e-mail meijerpc@worldonline.nl)

ABONNEMENTEN De abonnementsprijs voor 1998 bedraagt: NLG 65.00 (Nederland), BEF 1320.00 (België), NLG 72.50 (overige landen binnen Europa) en NLG 77.50 (landen buiten Europa).

U kunt zich abonneren door het overmaken van de abonnementsprijs op girorekening 01 50 697 (Nederland), girorekening 000 1592468 19 (België) of bankrekening 54 93 30 348 van ABN*AMRO (Castricum), o.v.v. 'abonnement Dutch Birding'. Alle rekeningen zijn ten name van de Dutch Birding Association. Het abonnement gaat in na ontvangst van de betaling.

Dutch Birding is een tweemaandelijks tijdschrift met nummers in februari, april, juni, augustus, oktober en december. Het publiceert originele artikelen en mededelingen over morfologie, systematiek, voorkomen en verspreiding van vogels in de Benelux, Europa en elders in het Palaarctische gebied. Het publiceert tevens bijdragen over vogels in het Aziatisch-Pacifische gebied en andere gebieden.

De volgorde van vogels in Dutch Birding volgt in eerste instantie een klassieke 'Wetmore-indeling'. Binnen dit raamwerk worden voor taxonomie en naamgeving de volgende overzichten aangehouden: *Lijst 98 Nederlandse vogelsoorten* door A B van den Berg & C A W Bosman (1998, Santpoort-Zuid) (taxonomie en wetenschappelijke en Nederlandse namen van Nederlandse vogels); *List of birds of the Western Palearctic* door British Birds (1997, Blunham) (Engelse namen van West-Palaarctische vogels); de door C S Roselaar samengestelde lijst in *Geïllustreerde encyclopedie van de vogels* door C M Perrins (1991, Weert), met aanpassingen en aanvullingen door A J van Loon in *Vogels van de wereld - complete checklist* door M Walters (1997, Baarn) (Nederlandse namen van overige vogels van de wereld); en *Birds of the world* door C G Sibley (1996, Version 2.0, Cincinnati) (taxonomie en wetenschappelijke en Engelse namen van overige vogels van de wereld). Afwijkingen van en aanvullingen op bovenstaande overzichten zijn gebaseerd op beslissingen van de CSNA (cf Dutch Birding 19: 21-28, 1997; 20: 22-32, 1998).

Een lijst met tarieven voor de vergoeding van auteurs, fotografen en tekenaars is verkrijgbaar bij de redactie.

Dutch Birding Association

BESTUUR Theo Admiraal (penningmeester), Gijsbert van der Bent (voorzitter, tel 071-4024547), Peter Meijer, Marc Plomp en Chris Quispel (secretaris, tel 071-5124825); tevens is de redactie van Dutch Birding met een zetel vertegenwoordigd

BESTUURSMEDEWERKERS Jeannette Admiraal, Gerald Driessens, Ron van den Enden, Hans Gebuis, Leo Heemskerck, Remco Hofland, Paul Knolle, Sander Lagerveld, Ger Meesters, Arnold Meijer, André van der Plas en Kees Tiemstra

DUTCH BIRDING TRAVEL REPORT SERVICE (DBTRS) Ib Huysman, Postbus 737, 9700 AS Groningen, Nederland, tel 050-5274993, fax 050-5272668,
internet <http://www.mebweb.nl/DBTRS>

Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA)

LEDEN Max Berlijn, Ruud van Beusekom, Bert de Bruin, Karel Mauer, Jan van der Laan (voorzitter, tel 072-5203091), Kees Roselaar, Jelle Scharringa (secretaris, tel 030-2523801) en Wim Wiegant (archivaris)

De CDNA is een commissie van de Dutch Birding Association en de Nederlandse Ornithologische Unie.

De Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA) is de subcommissie van de CDNA betreffende taxonomie, nomenclatuur en status van Nederlandse (ondersoorten en bestaat uit Arnoud van den Berg, Cornelis Hazevoet, Kees Roselaar, George Sangster (secretaris, tel / fax 071-5143790) en Ronald Sluys.

© 1998 Stichting Dutch Birding Association. Het copyright van de foto's en tekeningen blijft bij de fotografen en tekenaars. ISSN 0167-2878.

Drukkerij Steens Schiedam BV, Postbus 59, 3100 AB Schiedam, Nederland

FOCUS

THOMSONLAAN 96
TEL: 070-3638398

2565 JE DEN HAAG
FAX: 070-3617147

**DÉ SPECIAALZAAK OP HET GEBIED VAN
KIJKERS - CAMERA'S - TELESCOPEN - STATIEVEN
OPNAMEAPPARATUUR - VIDEO**

VOOR DB-LEDEN DE LAAGSTE PRIJZEN

Bausch & Lomb • Bresser • Bushnell • Bynolyt • Canon • Gitzo • Kowa

Pentax • Sigma • Slik • Sony • Swarovski • Swift • Tamron • Zeiss e.v.a.

SUPERAANBIEDING!

Bausch en Lomb 10x42 Elite

Normaal
f 2699,-

Zolang de
voorraad strekt
f 1599,-!

Autoraamstatief

Normaal
f 149,-

DB-prijs
f 119,-

LENZEN- OPRUIMING

Minolta 500/8.0 AF f 1175,-
Tamron 20-40/2.7-3.5
voor Nikon-AF f 1195,-
Minolta 100/2.8 AF f 1555,-
Tamron 200-400/5.6
voor Minolta-AF f 1000,-
Minolta 20/2.8 AF f 1295,-

Alle vogels van Europa op 4 CD's

Normaal
f 44,95 per CD

DB-prijs
f 39,95 per CD

Films

Bijv. Fuji Velvia 50 ASA 10 st.

Normaal f 199,50
DB-prijs f 159,50

Scopepack rugzak

Statief en telescoop
in 1 rugzak

Normaal
f 399,-

DB-prijs
f 299,-

Alle apparatuur geleverd met Nederlandse garantie
Verzending mogelijk door heel Nederland
Met 20 jaar veldervaring geheid een goed advies
Inruil van camera's, kijkers e.d. mogelijk

BEL VOOR DE LAATSTE PRIJS!

Prijzen incl. BTW. excl. verzendkosten. Prijswijzigingen voorbehouden.

Leica • Manfrotto • Minolta • Nikon • Novoflex • Olympus • Optolyth

SCHERPE BLIK VAN TAMRON

Voor het maken van natuurfoto's is op de eerste plaats geduld nodig, erg veel geduld. Het kan vaak uren, dagen, weken duren voor u de perfecte foto kunt maken. Dan is het goed te weten dat u op het moment suprême kunt vertrouwen op een perfect objectief, waarmee u uw onderwerp zo haarscherp dichtbij kunt halen dat u het bijna kunt aanraken.

Met de **TAMRON 200 - 400 f/5.6 LD [IF]**
bent u verzekerd van topkwaliteit.!
(leverbaar voor Canon, Minolta en Nikon AF-camera's)

Informatie kunt u aanvragen bij:

 TRANSCONTINENTA

Postbus 79 2150 AB Nieuw Vennep
Tel. (0252) 687555, Fax (0252) 676149

Doorslaggevende argumenten.

De nieuwe SLC's 50:
7x50 B
8x50 B • 10x50 WB

- Fasengecorrigeerd dakkant-prismasysteem, breedbandspiegel alsook SWAROTOP® en SWARODUR® multi-lagencoatings voor een helder, contrastrijk en briljant beeld.

- Close focus vanaf 5 m.

- Zachte, glijvaste, schok- en geluidsdempende omanteling.

- Waterdicht en met stikstof gevuld.

- Hoog gebruikscomfort door centrale scherpstelling en dioptrie-instelling.

- Snel indraaibare oogkleppen voor brillendragers, volledig afschroefbaar en eenvoudig te reinigen.

- Groothoekoculair (10x50) voor een nog breder gezichtsveld.

- Aansluiting voor statief.

Bijkomende inlichtingen bekomt U bij Uw handelaar of bij

NV TYROLIT BELGIUM
Afd. SWAROVSKI OPTIK
Bollinckxstraat 43
B-1070 Brussel

☎ 076 / 520 77 71 • Fax 076 / 520 87 17
(Nederlandse nummers)

SWAROVSKI
OPTIK

MET DE OGEN VAN EEN HAVIK

NATUUR en BOEK

Gehuisvest in het complex van Nationaal Natuurhistorisch Museum /
NATURALIS

Darwinweg 2

2333 CR - Leiden

Telefoon 071 568 76 91

Geopend: dinsdag t/m zondag van 12.00-18.00 uur

Specialist voor al uw vogelboeken

De grootste collectie tenten, rugzakken, slaapzakken, bergwandelschoenen, fietstassen, slaapmatjes, benzinebranders, klimgordels, muggenolie, expeditievoedsel, regenkleding, flecevesten, sokken, bergsportartikelen, hoogtemeters, potjes, onderhoudsmiddelen, bestek, pannetjes, fietskleding, tentverlichting, muskietennetten, zonnepetten, dagrugzakjes, haringen, aquafolie, bergsporttouw, trekkingkleding, stijgijsers, **landkaarten, reisgidsen, reisboeken** fietskarretjes, en nog veel meer

Den Haag Calandplein 4 • Amsterdam Stadhouderskade 4 • Rotterdam Adm. de Ruyterweg 33
Utrecht Balijelaan 10-12 • Arnhem Utrechtsestraat 3-5 • Haarlem Zijlweg 63 • Breda Wilhelminastraat 22
Apeldoorn Stationsstraat 134 • Hilversum Havenstraat 16 • Steenwijk Woldmeentherand 11
Groningen St. Jansstraat 17 • Eindhoven Leenderweg 202 • Antwerpen Bredabaan 968
E-m@il: info@bever.nl

Identification of Chestnut-flanked and Japanese White-eyes

Nick Lethaby

The white-eyes Zosteropidae are primarily a tropical family, reaching their greatest diversity in the islands of Indonesia and the tropical Pacific. However, two species reach well into the north-eastern Palearctic: Chestnut-flanked White-eye *Zosterops erythropleurus* and Japanese White-eye *Z japonicus*, both of which are migratory. A third species, Bonin White-eye *Apalopteron familiare* (formerly known as 'Bonin Islands Honeyeater', cf Springer et al 1995) is confined to the remote Ogasawara Islands off Japan, on the edge of the Eastern Palearctic. Chestnut-flanked White-eye is a long-distance migrant, breeding in north-eastern China and the Russian Far East and migrating south-east to winter in south-western China, Thailand, Myanmar (Burma) and Indochina. Vagrants occur at least occasionally in Japan and it seems a plausible but not very likely vagrant to the Western Palearctic (cf Harrap 1990). Japanese White-eye has a widespread distribution through much of East Asia. Generally nine subspecies of Japanese White-eye are recognized (Yoshimitsu Shigeta pers comm). Six of these (*japonicus*, *stejnegeri*, *alani*, *insularis*, *lochooensis* and *daitoensis*) occur in Japan and its outlying islands (cf Brazil 1991). The other three subspecies (*simplex*, *hainanus* and *batanica*) occur in China, Taiwan, northern Vietnam, northern Thailand and the northern Philippines. For simplicity, this paper concentrates on the two widespread northern subspecies, *Z j japonicus* and *Z j simplex*. *Z j japonicus* occurs throughout Honshu and Hokkaido in Japan, with small numbers reaching north to Kunashir in the southern Kurile Islands and south-eastern Sakhalin in Russia. North of central Honshu, the population is migratory. Recoveries of ringed birds indicate that these northern birds move further south into Honshu during the winter (Yoshimitsu Shigeta pers comm). *Z j simplex* is very common in southern and eastern China. However, there appears to be at least some confusion about how far north this species ranges in China. According to Meyer de Schauensee (1984), the species occurs north to Jiangsu, Henan, and southern Shaanxi provinces, with the northernmost populations being mi-

gratory. However, *Z j simplex* does occur rarely in spring as far north as Beidaihe, Hebei province. For example, Geoff Carey (pers comm) has seen this species twice there, both records being on 10 May, and two birds were recorded on 20 May 1985 (Williams 1986). At least some bird tour reports give the impression that this species is more regular at Beidaihe. Both Wild Bird Society of Japan (1982) and Japanese Society for Preservation of Birds (1988) give the distribution of Japanese White-eye as just reaching the southern shores of Bo Hai (Gulf of Chihli) in northern Shandong, which is just south of the latitude of Beidaihe.

There is, in my experience, a lack of appreciation of the variation shown by Chestnut-flanked White-eye. The purpose of this paper is to draw attention to this variation and summarize the criteria for distinguishing Chestnut-flanked White-eye from both the *simplex* and *japonicus* races of Japanese White-eye. This paper is based on field observations of Chestnut-flanked White-eye in Ussuriland (Russian Far East), Hebei (North-East China) and the small island of Hegura-jima in the Japanese Sea (Japan) and of Japanese White-eye in Japan and Hawaii. In addition, I also studied specimens in the collection at the Natural History Museum (NHM) at Tring, Hertfordshire, England.

Occurrence in Europe

Evans (1994) gives two records of Chestnut-flanked White-eyes 'in a wild state' in Britain, both in England and in October: Hayling Island, Hampshire, on 26-27 October 1986, and the Lizard, Cornwall, on 19 October 1988. The species is not on the British list; white-eyes are common in captivity in Britain and both Chestnut-flanked White-eye records are currently considered to relate to escaped birds. A third record given by Evans (1994), on St Agnes, Scilly, England, on 15-31 October 1990, proved to be misidentified and was considered an escaped Silvereye *Z lateralis* (cf Harrap 1990). Philippe Schepens (in litt) reported two Chestnut-flanked White-eyes trapped in Belgium: on 14 October 1980 at Hoboken, Antwerpen (ring number U69952), and on

27 Japanese White-eye / Japanese Brillvogel *Zosterops japonicus simplex*, adult, Kadoorie, Hong Kong, China, 22 December 1990 (Yoshimitsu Shigeta)

28 Japanese White-eye / Japanese Brillvogel *Zosterops japonicus japonicus*, first-winter male, Sekiya, Niigata City, Niigata, Japan, 28 October 1992 (Yoshimitsu Shigeta)

29 Japanese White-eye / Japanese Brilvogel *Zosterops japonicus*, Hegura-jima, Japan, October 1996 (Nick Lethaby). Note brown side of breast and ill-defined demarcation between yellow throat and green on side of neck and brown of breast

30 Chestnut-flanked White-eye / Roodflankbrilvogel *Zosterops erythropleurus*, Beidaihe, China, May 1996 (Göran Ekström). Note grey side of breast and clear demarcation between yellow throat and grey breast

14 April 1990 at Den Haan aan Zee, West-Vlaanderen (ring number JD4269, left, additional red ring on right leg). Both records were rejected by the Flemish rarities committee (BAHC) because of the large escape risk and the unlikelihood of genuine vagrancy (Philippe Schepens in litt).

In addition to Japanese and Chestnut-flanked White-eye, observers in Europe should also consider the possibility of other (escaped) white-eye species. Apart from the presumed Silvereye on Scilly noted above, an escaped Oriental White-eye *Z. palpebrosus* was present at Brixham, Devon, England, on 22-26 November 1990 (Evans 1994). This situation emphasizes the need to record comprehensive details when confronted with a potential vagrant white-eye.

Identification

The first point to stress about white-eyes is that it is often hard to get prolonged good views. These birds typically occur in rapidly moving flocks that forage in the canopy. Although observers may believe they are obtaining reasonable views in such circumstances, I have found that features such as subtle flank tones and mandible coloration often do not become apparent until the bird is seen low down at or below eye-level. Therefore observers should exercise caution about claiming a species in an area where it is unusual.

Both species are superficially similar and show bright green upperparts, a white eye-ring, a yellow throat and yellow undertail-coverts. Al-

though observers familiar with both species believe there may be subtle differences in call notes, these are difficult to quantify. Certainly at least some of the calls are superficially rather similar. Intimate familiarity is required with at least one of the two species for vocalizations to be even slightly useful. In addition, it should be noted that there may also be differences in vocalizations between the *simplex* and *japonicus* races of Japanese White-eye.

Many Chestnut-flanked White-eyes can be readily distinguished by their prominent chestnut flank patches. However, when I first began studying Chestnut-flanked White-eyes several years ago, it became apparent that this diagnostic feature is not readily apparent on many individuals. Some individuals seem to completely lack this feature, even when viewed well. Geoff Carey (pers comm) estimates that roughly 10% of the birds he has seen in May at Beidaihe lacked visible chestnut. It is possible that even these individuals would have shown a trace of chestnut given exceptional views. Observations made by Peter Kennerley in Sichuan (pers comm), where he was able to view large numbers of birds at close range in very low scrub, suggest this may be the case. However, it is important to realize that lack of visible chestnut does not rule out Chestnut-flanked White-eye under most observation conditions. When confronted with a white-eye that lacks visible chestnut, the following features may be used as identification criteria.

Identification of Chestnut-flanked and Japanese White-eyes

SIZE & STRUCTURE Japanese White-eye is a little larger and longer-billed than Chestnut-flanked White-eye, although this is of little use in the field unless the two species are directly comparable. Chestnut-flanked has a longer outermost primary, but this feature is unlikely to be usable in the field.

UPPERPART COLORATION Although Wild Bird Society of Japan (1982), (still) one of the most popular guides for North-East Asia, states that Chestnut-flanked White-eye looks greyer on the upperparts, it is important to be aware that both species show rather similar bright lime-green upperparts with a greyish wash on the mantle. Compared with Japanese White-eye, some Chestnut-flanked may show a duller, greyer mantle resulting in more contrast with the crown. In addition, Chestnut-flanked is a little yellower on the head and rump than the *japonicus* race of Japanese. This is a subtle difference and does not help in separating Chestnut-flanked from the race *Z j simplex* of Japanese, which itself is a little yellower on the upperparts than *Z j japonicus*.

UNDERPART COLORATION Even in birds lacking an obvious chestnut flank patch, the coloration of the sides of the breast and flanks remains a very good field mark. On Chestnut-flanked White-eye, there are extensive medium-dark grey patches on the sides of the breasts, almost meeting on the upper breast. The centre of the lower breast and belly is white. If the flanks do not show chestnut, they are greyish-white. Since there is a noticeable difference between *japonicus* and *simplex* in the coloration of the sides of the breasts and flanks, these subspecies are discussed separately.

Japanese White-eyes of the race *Z j japonicus* have extensive, obvious brown on the sides of the breast and flanks. On some birds the brown color can have almost a maroon tone. The brown coloration extends much further into the center of the breast and belly than the grey does on Chestnut-flanked White-eye. In addition, the belly is a dirtier white than in Chestnut-flanked. As a result, the latter species shows more extensive and purer white on the underside. Although *Z j japonicus* seems to be reasonably consistent in its underpart markings, I have observed one individual where the sides of the breast had a dingy grey wash, separating the yellow throat from the brown flanks. I do not believe such an individual would present a major identification problem, since the brown flanks were still obvious.

Japanese White-eyes of the race *Z j simplex* also show brownish tones on the sides of the breast and flanks, but this is much less extensive and obvious compared with *Z j japonicus*. Often this coloration can trend to grey-brown. Such individuals can give the impression of having dirty grey flanks where seen in mediocre viewing conditions. As in *Z j japonicus*, the white on the rest of the underside is not as pure as in Chestnut-flanked White-eye.

HEAD AND THROAT PATTERN The two species display a number of subtle differences in markings on the head and throat. There is some individual variation and not all these features are present on every individual. On Chestnut-flanked White-eye, the yellow throat is a little

brighter and extends further up the sides of the neck, often almost reaching the bottom of the eye-ring. In addition, the contrast between the yellow on the throat and the green on the sides of the neck is sharper on Chestnut-flanked than on Japanese White-eye, where the green suffuses into the yellow. Chestnut-flanked also shows a much sharper demarcation between the throat and breast coloration. At least some individuals of *Z j japonicus* can show a slightly more orange cast to the yellow throat compared with either *Z j simplex* or Chestnut-flanked.

Japanese White-eyes of the race *Z j simplex* show pale yellow above the bill or lores, which Chestnut-flanked White-eye does not. Japanese of the race *Z j japonicus* may show yellow in this area too, but it is less conspicuous than on *Z j simplex* and may be absent. Compared with *Z j simplex*, Chestnut-flanked may show slightly darker lores and a broader white eye ring, especially below the eye. However, *Z j japonicus* is more similar to Chestnut-flanked in this respect.

BILL COLORATION In Chestnut-flanked White-eye, the base of the bill is typically a pinkish brown. Both subspecies of Japanese White-eye show pale grey at the base of the lower mandible, slightly more extensive in *japonicus*, with a dark tip. This difference is obvious in specimens and I have been able to see it in the field when viewing conditions are ideal. However, it may be very hard to see. On birds feeding in the canopy, the bill often looks all dark on both species.

EYE COLORATION An additional feature useful for separating *Z j simplex* and *Z j japonicus* is eye color. *Z j simplex* has a much more reddish iris than *Z j japonicus*. Unfortunately, this feature was not checked on Chestnut-flanked White-eye to see if it is useful.

As a conclusion, Chestnut-flanked White-eyes that do not show the diagnostic chestnut flank patch are best distinguished from the superficially similar Japanese White-eye by their greyish-white, rather than brownish, flanks and the better demarcated head pattern.

Acknowledgments

I would like to thank Geoff Carey and Yoshimitsu Shigeta of the Yamashina Institute of Ornithology for reviewing and greatly improving the quality and accuracy of this paper. Peter Kennerley also contributed valuable information, Steve Gantlett provided information on British occurrences and escape potential and Philippe Schepens provided information on the Belgian records. I would like to thank Michael Walters and Peter Colston for arranging access to specimens at the Natural History Museum, Tring.

Samenvatting

HERKENNING VAN ROODFLANKBRILVOGEL EN JAPANESE BRILVOGEL De herkenning van Roodflankbrilvogel *Zosterops erythroleurus* en Japanse Brilvogel *Z japoni-*

cus is soms minder eenvoudig dan algemeen wordt aangenomen, omdat bij sommige Roodflankbrilvogels de karakteristieke bruine flankvlek ontbreekt. Omdat zowel in Oost-Azië als in Europa (waar Roodflankbrilvogel als dwaalgast op zou kunnen treden en andere soorten brilvogels, waaronder Japanse, als ontsnapte vogels kunnen opduiken) kans op verwarring bestaat, gaat dit artikel in op een aantal verschillen. De belangrijkste kenmerken bij zulke 'probleemvogels' zijn de grijswitte flank (bruinachtig bij Japanse Brilvogel) en de scherper afgetekende gele keel bij Roodflankbrilvogel.

References

Brazil, M 1991. The birds of Japan. London.
Evans, L G R 1994. Rare birds in Britain 1800-1990.

Little Chalfont.
Harrap, S 1990. Chestnut-flanked White-eye – a new British bird? *Birding World* 3: 383-384.
Japanese Society for Preservation of Birds 1988. [A guide for bird lovers.] Tokyo. [In Japanese.]
Meyer de Schauensee, R 1984. The birds of China. Washington.
Springer, M S, Higuchi, H, Ueda, K, Minton, J & Sibley, C G 1995. Molecular evidence that the Bonin Island 'Honeyeater' is a white-eye. *J Yamashina Inst Ornithol* 27: 66-77.
Wild Bird Society of Japan 1982. A field guide to the birds of Japan. Tokyo.
Williams, M D (editor) 1986. Report on the Cambridge Ornithological Expedition to China 1985.

Nick Lethaby, 1112 N Abbott Avenue, Milpitas CA 95035, USA (nick@elanix.com)

Bartrams Ruiter op Maasvlakte in oktober 1995

Hans Groot, Hans E Mom & Dave van der Spoel

Op zaterdag 28 oktober 1995 waren Hans Groot, Bertus de Lange en Kees de Vries op de Maasvlakte, Zuid-Holland, aan het vogelen. Er stond een zwakke, variabele westelijke wind en de bewolking werd gevormd door een hoge sluier, waar de zon gemakkelijk doorheen kon schijnen. Om 10:45 kwamen zij bij de ingang van de elektriciteitscentrale een hen onbekende vogelaar, Hans Mom, tegen. Er ontspan zich een enigszins bizar vraaggesprek. HM: 'Zijn jullie vogelaars?' Zij, gewapend met allerlei optisch materiaal: 'Ja'. HM: 'Hebben jullie een pieper?' Zij weer: 'Ja'. HM ten slotte: 'Willen jullie dan een Bartrams Ruiter doorpiepen?' Dit keer konden zij geen positief antwoord geven; een nieuwe soort voor Nederland geef je niet door zonder je eerst zelf van de juistheid van de waarneming te hebben vergewist. Dus reden HG, BdL en KdV achter HM aan naar de dijk bij de vuurtoren, waar Magnus Robb, Ilse Schrama en Dave van der Spoel waren achtergebleven om de vogel in de gaten te houden. HM en DvdS hadden de vogel hier om 10:15 uit de helmbevestiging op de dijk opgestoten waarna hij op het strand was geland. Hierdoor waren HM en DvdS

in staat om aantekeningen en foto's te maken.

De anderen verwachtten de vogel snel waar te kunnen nemen, zeker gezien het feit dat in Engeland waargenomen Bartrams Ruiters *Bartramia longicauda* vaak zeer tam zijn. Dit viel echter lelijk tegen toen bleek dat de vogelaars op de dijk de vogel niet meer in beeld hadden. De beschrijving van de waargenomen steltloper ging wel sterk richting Bartrams Ruiter. Omdat de hierop volgende zoektocht over de vlakte niets opleverde, overwoog KdV om 11:45 om de soort als 'vrij zeker, waarschijnlijk nog in de buurt aanwezig' door te piepen. Er zouden dan meer vogelaars kunnen komen zoeken. Over de dijk terug naar de auto lopend om naar een telefooncel te gaan, stootten BdL en KdV plotseling een bruine middelgrote steltloper uit het helm op die, onder het uiten van een zeer kenmerkend, rollend *kwiebeliep* de vlakte opvloog. Dit moest de vogel zijn! BdL wist achter welk duintje de vogel was geland maar de aanwezige vogelaars vonden hem daar tot hun ontzetting niet terug toen zij ernaartoe waren geslopen. Het bleek dat de vogel zich heel 'sneaky' een stuk door het helm had verplaatst, want 100 m verderop vloog hij

onverwacht voor hun voeten op. De vogel streek nu wel vrij zichtbaar neer, waarbij hij de vleugels even strak boven het lijf opgeheven hield. Het bleek inderdaad een Bartrams Ruiter te zijn, een nieuwe soort voor Nederland! De 'jizz' was onmiskenbaar: een langgerekt lichaam vanwege de lange staart, een lange dunne nek en een betrekkelijk kleine kop met een vrij korte, rechte snavel. KdV ging vervolgens (om 12:15) een semafoonbericht versturen.

Kort hierop arriveerden de eerste van c 100 vogelaars, maar de inmiddels weer opgevlogen Bartrams Ruiter werkte slecht mee aan de feestvreugde en werd pas om 13:30 in de buurt van de vuurtoren teruggevonden door Hans Gebuis. Hij vloog daar plotseling op uit het hoge gras als ware het een Bokje *Lymnocyptes minimus* (Mom & van der Spoel 1995). De vogel bleef vliegerig en verplaatste zich soms over een behoorlijke afstand. Hierdoor ontstond flinke stress bij de toestromende vogelaars omdat het iedere keer lastig was om hem terug te vinden, temeer omdat hij zijn gewoonte om zich in hoog gras te verstoppen trouw bleef. Een enkele keer vertoonde hij zich op ongeveer 200 m van de menigte in het open veld, waar hij zich met korte sprints voortbewoog en zijn kop heen en weer knikte. Blijkbaar voelde de vogel zich slecht op zijn gemak want hij vloog snel weer op. Soms leek daarvoor geen aanwijsbare reden te zijn, maar naarmate de tijd verstreek werd hij zeker een aantal malen onnodig verstoord doordat hij in het hoge gras niet zichtbaar was, waardoor te gretige vogelaars te dichtbij kwamen. Omstreeks 15:15 zorgde een stootduik van een Torenvalk *Falco tinnunculus* ervoor dat de vogel verdween en hoog in oostelijke richting wegvloog. Een zeer schrale troost voor de te laat gearriveerde twitchers was de ontdekking van een Kortteenleeuwerik *Calandrella brachydactyla* in de Dintelhaven. De volgende dag werd de Bartrams Ruiter niet meer teruggevonden.

Beschrijving

De beschrijving is gebaseerd op aantekeningen van HG, HM en Roland van der Vliet en op foto's van Arnoud van den Berg, René Pop en DvdS.

GROOTTE & BOUW Grootte als Tureluur *Tringa totanus*. Opvallend geproportioneerd door relatief kleine kop, lange, dunne hals en lange ruitvormige staart. Staart in zit voorbij punten van opgevouwen vleugels uitstekend, in vlucht verder uitstekend dan kop. Vleugels lang en vrij breed. Snavel vrijwel geheel recht, bij punt enigszins gebogen, iets langer dan lengte van kop.

Poten in vlucht niet voorbij staart stekend.

KOP & BOVENDELEN Kop lichtbruin met donkerder bruine kruin. Keel wit. Nek en hals licht geelbruin. Mantel bruin. Schouderveren donkerder bruin dan vleugeldekveren. Bovenstaartdekveren donker bruin gebandeerd. Stuit en bovenstaartdekveren donkerder bruin dan rest van bovendelen. In vlucht tekening van bovendelen kenmerkend: donkere schouders, stuit, bovenstaart en handpennen en lichtere mantel, rug en armpennen.

ONDERDELEN Borst geelwit, zwaar bruin gestreept, flank geelwit en minder zwaar gestreept. Buik en onderstaartdekveren geelwit.

VLEUGEL Handpennen op bovenvleugel zeer donkerbruin, contrasterend met lichtere armpennen. Bovenvleugeldekveren bruin met lichtgele zomen. Ondervleugel lichtgrijs met over gehele lengte fijne donkere banden.

STAART Bovenstaart donkerbruin. Staartzijden wit.

NAAKTE DELEN Oog donker met lichte oogring; oog sterk contrasterend met verder lichte kop. Ondersnavel geel, bovensnavel donker; snavelpunt donker. Poot geel.

GELUID In vlucht zeer kenmerkend, rollend *kwiebeliep*, enigszins herinnerend aan Regenwulp *Numenius phaeopus*.

GEDRAG Geenszins tam en zich bij voorkeur in hoog gras of helm ophoudend en slechts enkele keer in open veld komend. Dan zich als grotere plevier gedragend door korte stukjes rennen af te wisselen met stilstaan; dan regelmatig met kop knikkend. Aantal malen zonder aanwijsbare reden opvliegend en dan vaak 100-en m aflegend, daarna meestal weer in hoge vegetatie landend. Bij neerstrijken in open veld beide vleugels gestrekt omhoogstekend, als Grutto *Limosa limosa*.

Determinatie

De herkenning van de vogel was eenvoudig. Het was een zeer opvallende verschijning door zijn kleine ronde kop en lange hals en staart. Bovendien is er geen andere steltloper die dit combineert met een overwegend bruin verenkleed, een donkere stuit, een korte vrij rechte geel-zwarte snavel en gele poten. Een vrouwtje Kemphaan *Philomachus pugnax* zou in een moment van zwakte nog voor Bartrams Ruiter versleten kunnen worden, maar heeft onder meer een zwarte snavel, een dunne vleugelstreep en witte stuitzijden. Ook het geluid was karakteristiek voor Bartrams Ruiter. Op grond van de niet zo zwaar gestreepte flanken ging het om een eerste-winter vogel (cf Hayman et al 1986).

Verspreiding en voorkomen

Bartrams Ruiter broedt in het grootste deel van centraal Noord-Amerika. Het broedhabitat wordt voornamelijk gevormd door prairiegraslanden. De soort is een langeafstandstrekker die in de

31-32 Bartrams Rooter / Upland Sandpiper *Bartramia longicauda*, Maasvlakte, Zuid-Holland, 28 oktober 1995 (René Pop)

periode eind augustus tot november de broedgebieden verlaat en overwintert op de pampa's van centraal Zuid-Amerika, met name van Zuid-Brazilië tot Zuid-Argentinië. In het centrum van zijn verspreidingsgebied is het één van de meest algemene steltlopers, maar in het oostelijke deel is hij schaars en neemt hij bovendien in aantal af. Tijdens de trektijd wordt de soort vooral gezien op akkers, ruige graslanden en velden met kort gras, zoals vliegvelden en golfbanen (Hayman et al 1986).

De vogel van de Maasvlakte betrof het eerste geval voor Nederland (Wiegant et al 1997). Twee eerdere gevallen, een verzameld exemplaar uit de vorige eeuw (voor 1820) en een waarneming op 23 augustus 1953 te Vlieland, Friesland, werden bij de herziening van de Nederlandse avifaunistische lijst niet langer aanvaardbaar geacht (van IJzendoorn & de Heer 1985, van IJzendoorn et al 1996).

Bartrams Rooter is een tamelijk zeldzame verschijning in Europa. Het gros van de waarnemingen komt van de Britse Eilanden (ten minste 48 gevallen tot en met 1996; Rogers & Rarities Committee 1997). Daarnaast zijn er gevallen bekend uit de Azoren (2), Denemarken (1), Duitsland (1), Frankrijk (5), IJsland (3), Italië (8), voormalig Joegoslavië (1), Kanaaleilanden (1), Malta (2), Noorwegen (1) en Portugal (1). De meeste Europese gevallen dateerden van medio september tot eind november (Lewington et al 1991, Dubois & Yésou 1992, Dubois et al 1994; Alauda 61: 244, 1993, Dutch Birding 16: 250, 1994).

Summary

UPLAND SANDPIPER AT MAASVLAKTE IN OCTOBER 1995 On 28 October 1995, an Upland Sandpiper *Bartramia longicauda* stayed at the Maasvlakte, Zuid-Holland, the Netherlands, and was seen by more than 100 birders. The bird was surprisingly shy and remained most of the time hidden in long grass of plains or dikes in the area. After being flushed, the bird sometimes flew 100s of metres. After landing, it appeared hard to relocate because it immediately disappeared in long grass. It was aged as a first-winter as it had few flank marks. The bird took off at 15:15 and could not be relocated.

This was the first record for the Netherlands. Previous records before 1820 and in August 1953 are no longer considered acceptable. Up to 1997, most European records (48) came from Britain and Ireland, the remainder from the Azores (2), the Channel Islands (1), Denmark (1), France (5), Germany (1), Iceland (3), Italy (8), Malta (2), Norway (1), Portugal (1) and former Yugoslavia (1).

Verwijzingen

- Dubois, P J & Yésou, P 1992. Les oiseaux rares en France. Bayonne.
- Dubois, P J & Comité d'Homologation National 1994. Les oiseaux rares en France en 1992. Ornithos 1: 2-24.
- Hayman, P, Marchant, J & Prater, T 1986. Shorebirds: an identification guide to the waders of the world. Londen.
- van IJzendoorn, E J & de Heer, P 1985. Herziening van de Nederlandse Avifaunistische Lijst. Limosa 58: 65-72.
- van IJzendoorn, E J, van der Laan, J & CDNA 1996. Herziening Nederlandse Avifaunistische Lijst 1800-1979: tweede fase. Dutch Birding 18: 157-202.
- Lewington, I, Alström, P & Colston, P 1991. A field

guide to the rare birds of Britain and Europe. Londen.
Mom, H E & van der Spoel, D 1995. DB Actueel: Bartrams Ruiter op Maasvlakte. Dutch Birding 17: 228.

Rogers, M J & Rarities Committee 1997. Report on rare birds in Great Britain in 1996. Br Birds 90: 453-522.
Wiegant, W M, Steinhaus, G H & CDNA 1997. Rare birds in the Netherlands in 1995. Dutch Birding 19: 97-115.

Hans Groot, Zijlweg 168, 2015 BJ Haarlem, Nederland (hans_uit_haarlem@hotmail.com)
Hans E Mom, Rosmolen 196, 2986 EN Ridderkerk, Nederland
Dave van der Spoel, S de Bruinestraat 36, 2982 XL Ridderkerk, Nederland

Spaanse Mus op Texel in mei 1997

Ben Gaxiola & Arend Wassink

Op 4 mei 1997 ontdekten Ben Gaxiola en Arend Wassink op het terrein van het Texel Birdwatching Center in De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, een adult mannetje Spaanse Mus *Passer hispaniolensis*. De vogel verbleef voornamelijk in en rond een houtwal in een groep Huismussen *P domesticus*. Hij werd tot en met 15 mei 1997 gezien en door enkele 100en vogelaars bezocht (cf Gaxiola & Wassink 1997).

Beschrijving

Onderstaande beschrijving is gebaseerd op veldnotities van Arend Wassink en op foto's van Rob Bouwman.

GROOTTE & BOUW Iets groter dan Huismus, met dikke, hoge snavel.

KOP Voorhoofd, kruin, achterhoofd, nek en achterrand wangen donker kastanjebruin. Teugel zwart en klein masker vormend, onder oog naar achteren tot iets voorbij oog doorlopend en aansluitend op donker kastanjebruin van bovenkop. Smalle witte wenkbrauwstreep voor oog, net niet tot aan snavelbasis doorlopend, boven oog onderbroken door kastanjebruin van kruin, achter oog als klein wit vlekje zichtbaar. Wangen vuilwit, erg opvallend; wit van wangen bij ondergrens doorlopend tot op nek en daar niet-gesloten nekbandje vormend.

BOVENDELEN Mantel en rug met lichtbeige grondkleur maar overwegend zwart-wit gestreept. Schouder vrijwel geheel zwart lijkend. Stuit en bovenstaartdekveren grijsachtig.

ONDERDELEN Kin, keel en uiterste bovenrand van borst zwart, opvallende bef vormend. Rest van borst en flank tot aan onderstaartdekveren met vuilwitte grondkleur met vele opvallende zwarte, naar achteren gerichte 'pijlpuntjes', gevormd door veren met zwart centrum en top en witte rand. Buik en onderstaartdekveren vuilwit.

VLEUGEL Handpennen zwart en bruin met witte basis;

witte bases op gesloten vleugel onder donkere zwarte handpendekveren uitstekend en kleine rechthoekige vlek vormend. Armpennen, tertials en grote vleugeldekveren eveneens zwart en bruin. Middelste vleugeldekveren roestbruin met smalle witte top, tezamen op gesloten vleugel vleugelstreep vormend. Duimvleugel zwart, opvallend.

STAART Bovenstaart bruin, met lichtere beige randen aan staartveren. Onderstaart grijsachtig.

SLEET Verenkleed gesleten, onder meer zichtbaar aan smalle witte toppen op middelste vleugeldekveren en aan gesleten witte veerranden op mantel en rug.

NAAKTE DELEN Oog donker. Snavel zwart. Poot vleeskleurig.

GEDRAG Als van Huismus, waarmee veelal optrekend. Tamelijk schuw. Soms vele uren onvindbaar. Vrijwel steeds gezien in tuin van Texel Birdwatching Center, enkele malen in onmiddellijke omgeving. Vaak paardebloemen etend.

Determinatie

De donker kastanjebruine bovenkop, contrasterende witte wangen, overwegend zwart-wit gestreepte mantel en rug, opvallende zwarte bef en zwarte pijltekening op borst en flanken maakten de determinatie als adult mannetje Spaanse Mus eenvoudig (cf Clement et al 1993, Jonsson 1997). Op grond van genoemde kleedkenmerken konden Italiaanse Mus '*P italiae*' en hybriden Ringmus x Huismus *P montanus* x *domesticus* of Spaanse Mus x Italiaanse Mus *P hispaniolensis* x *italiae* uitgesloten worden. Het verenkleed was gesleten, hetgeen onder meer zichtbaar was aan de smalle, gesleten witte toppen op de middelste vleugeldekveren waardoor het vleugelstreepje smal en onopvallend was, en aan de gesleten witte veerranden op mantel en rug waardoor deze smaller en onopvallender waren dan in vers kleed. Dit stemt overeen met het ruipatroon:

Spaanse Mus heeft één complete rui per jaar die in juli begint. Juvenile vogels hebben een eveneens complete post-juvenile rui. In het voorjaar hebben zowel adulte als onvolwassen vogels dus een oud en gesleten verenkleed, zodat de leeftijd niet is vast te stellen (Cramp & Perrins 1994).

Verspreiding en voorkomen

In Spanje broeden 20 000-50 000 paren Spaanse Mussen (Purroy 1997). Tevens broedt de soort op Madeira, de Canarische Eilanden en de Kaapverdische Eilanden. De belangrijkste broedgebieden bevinden zich echter in Noordwest-Afrika, Lybië, eilanden in de Middellandse Zee (Sardinië, Malta), de Balkan, Griekenland, Turkije, Cyprus, de Levant en Zuidwest-Azië (Cramp & Perrins 1994). In het zuiden van Corsica, Frankrijk, is een kleine populatie gevestigd die vermoedelijk afkomstig is van Sardinië en die hybridiseert met de eveneens aanwezige Italiaanse Mus (Dubois & Yésou 1992). Sommige populaties zijn overwegend standvogel, andere zijn volledig trekvogel. Op Cyprus bijvoorbeeld vindt sterke trek plaats van eind maart tot begin mei en in september-november. Terugkomst van broedvogels in voormalig Joegoslavië en Roemenië vindt plaats in april, wanneer er bovendien nog sterke trek plaatsvindt over Rhodos, Griekenland. Spaanse vogels trekken waarschijnlijk langs de Atlantische kust van Marokko (cf Cramp & Perrins 1994).

De vogel van Texel was het eerste geval van Spaanse Mus voor Nederland. De soort werd in Noordwest-Europa ook vastgesteld in Finland (Hanko, 1 juni 1996; cf Dutch Birding 18: 143, 1996), Groot-Brittannië (Lundy, Devon, 9 juni 1966; St Mary's, Scilly, 21 oktober 1972; Bryher, Scilly, 22-24 oktober 1977; Martin's Haven, Pembrokeshire, 18 mei 1993; North Ronaldsay, Orkney, 11-19 augustus 1993; en Waterside, Cumbria, 13 juli 1996 tot ten minste november 1997; Dymond et al 1989, Duncan et al 1993, Rogers et al 1994, 1997, Bottomley 1996, Birding World 10: 481, 1997) en Noorwegen (Mølen, Larvik, Vestfold, 13 mei 1988; Lista, Farsund, Vest-Agder, 21 juli 1990; Bentz & Clarke 1990, Bosa & Clarke 1993). Al deze gevallen hadden betrekking op mannetjes. In Frankrijk (buiten Corsica) zijn er vier gevallen in het zuiden (Camargue, Bouches-du-Rhône, 6 juni 1961, 15 juni 1990 en 3 augustus 1991; Leucate, Aude, 15 juli 1990; Dubois & Yésou 1992; Dubois et al 1992). Bovendien werden op het terrein van de olieterminal van Le Havre-Antifer, Seine-Maritime, Frankrijk, op 1 mei 1995

33 Spaanse Mus / Spanish Sparrow *Passer hispaniolensis*, De Cocksdoorp, Texel, Noord-Holland, mei 1997 (Rob G Bouwman)

zes vogels (vier mannetjes en twee vrouwtjes) en op 30 mei 1995 nogmaals één mannetje waargenomen. Op grond van de locatie en van de waarneming dat de vogel van 30 mei aan boord vloog van een zojuist aangelegde Griekse tanker werd aangenomen dat deze vogels per schip waren gearriveerd vanuit de Middellandse Zee (Dubois 1995). Dubois (1995) is van oordeel dat omdat de soort overwegend standvogel is alle Noordwest-Europese gevallen waarschijnlijk betrekking hebben op 'ship-assisted' vogels. Deze stelling lijkt ons niet houdbaar. Naast het feit dat bijvoorbeeld (overwegend) standvogels als Witkruintapuit *Oenanthe leucopyga*, Sardijnse Grasmus *Sylvia sarda* en Provençaalse Grasmus *S undata* Noordwest-Europa hebben bereikt, is onder meer de Balkanpopulatie van Spaanse Mus trekvogel (Cramp & Perrins 1994). Ook de Noordwest-Afrikaanse (Summers-Smith 1988) en de Spaanse populaties vertonen trekbewegingen (Asensio & Cantos 1989).

Summary

SPANISH SPARROW ON TEXEL IN MAY 1997 On 4-15 May 1997, an adult male Spanish Sparrow *Passer hispanio-*

lensis was observed on Texel, Noord-Holland, the Netherlands. It was easily identified by the dark chestnut-brown crown, contrasting white cheeks, black-and-white striped mantle and back, conspicuous black bib and black arrows on breast and flanks. This observation constituted the first record of Spanish Sparrow for the Netherlands. In north-western Europe, Spanish Sparrow has also been recorded in Britain (6), Finland (1) and Norway (2). Although a record of six birds at Le Havre-Antifer oil terminal, Seine-Maritime, France, in May 1995 is presumed to have concerned ship-assisted birds from the Mediterranean (Dubois 1995), we do not agree with Dubois' view that, because most Spanish Sparrows are resident, all records in north-western Europe refer to ship-assisted birds. Not only did (mainly) resident birds like White-crowned Wheatear *Oenanthe leucopyga*, Marmora's Warbler *Sylvia sarda* and Dartford Warbler *S. undata* reach north-western Europe but also the Balkan population of Spanish Sparrow is migratory and even the Iberian populations show movements. Therefore, it seems likely that Spanish Sparrow can reach and has reached north-western Europe unaided.

Verwijzingen

- Asensio, B & Cantos, F J 1989. [Partial migration in central Iberian populations of *Passer hispaniolensis*.] Misc Zool (Barcelona) 13: 215-217. [In Spanish, English summary.]
Bentz, P-G & Clarke, A W 1990. Sjeldne fugler i Norge i 1988. Vår Fuglefauna 13: 131-140.

- Bosy, R G & Clarke, A W 1993. Sjeldne fugler i Norge i 1991. Vår Fuglefauna 16: 205-223.
Bottomley, R 1996. The Spanish Sparrow in Cumbria. Birding World 9: 265-267.
Clement, P, Harris, A & Davis, J 1993. Finches & sparrows: an identification guide. Londen.
Cramp, S & Perrins, C M (redactie) 1994. The birds of the Western Palearctic 8. Oxford.
Dubois, P J 1995. Spanish Sparrows in Normandy. Birding World 8: 355.
Dubois, P J & Yésou, P 1992. Les oiseaux rares en France. Bayonne.
Dubois, P J & Comité d'Homologation Nationale 1992. Les observations d'espèces soumises à homologation nationale en France en 1991. Alauda 60: 199-221.
Duncan, A, Stansfield, S & Reid, J 1993. The Spanish Sparrow on Orkney. Birding World 6: 309-311.
Dymond, J N, Fraser, P A & Gantlett, S J M 1989. Rare birds in Britain and Ireland. Calton.
Gaxiola, B & Wassink, A 1997. DB Actueel: Spaanse Mus op Texel en Zwartkopgors te Den Helder. Dutch Birding 19: 96.
Jonsson, L 1997. Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Vijfde druk. Baarn.
Purroy, F J 1997. Atlas de las aves de España (1975-1995). Barcelona.
Rogers, M J & Rarities Committee 1994, 1997. Report on rare birds in Great Britain in 1993; 1996. Br Birds 87: 503-571; 90: 453-522.
Summers-Smith, J D 1988. The Sparrows. Calton.

Ben Gaxiola, Poelkade 32, 2691 ME 's-Gravenzande, Nederland
Arend Wassink, Texel Birdwatching Center, Vuurtorenweg 94, 1795 LM De Cocksdorp, Nederland

Appearance of 'Blue Fulmar' and potential confusion with 'soft-plumaged petrels'

Depending on weather conditions, large passage movements of Fulmars *Fulmarus glacialis* occur around the coast of western Ireland, chiefly in early autumn. Among the many 100s of passing 'typical' Fulmars, occasional lone 'Blue Fulmars' (dark morph) also occur. Colour variation in the North Atlantic Fulmar has been described in four colour phases (Fisher 1952, van Franeker & Wattel 1982): 'double light' (LL) for birds with fully white head and underparts; 'light' (L) for birds with a greyish coloration on head/neck and sometimes on the underparts, but not on the breast; 'dark' (D) for birds which also have a dark breast; and 'double dark' (DD) for darker, uniformly grey birds. However, in practice and under field conditions, what is light and what is

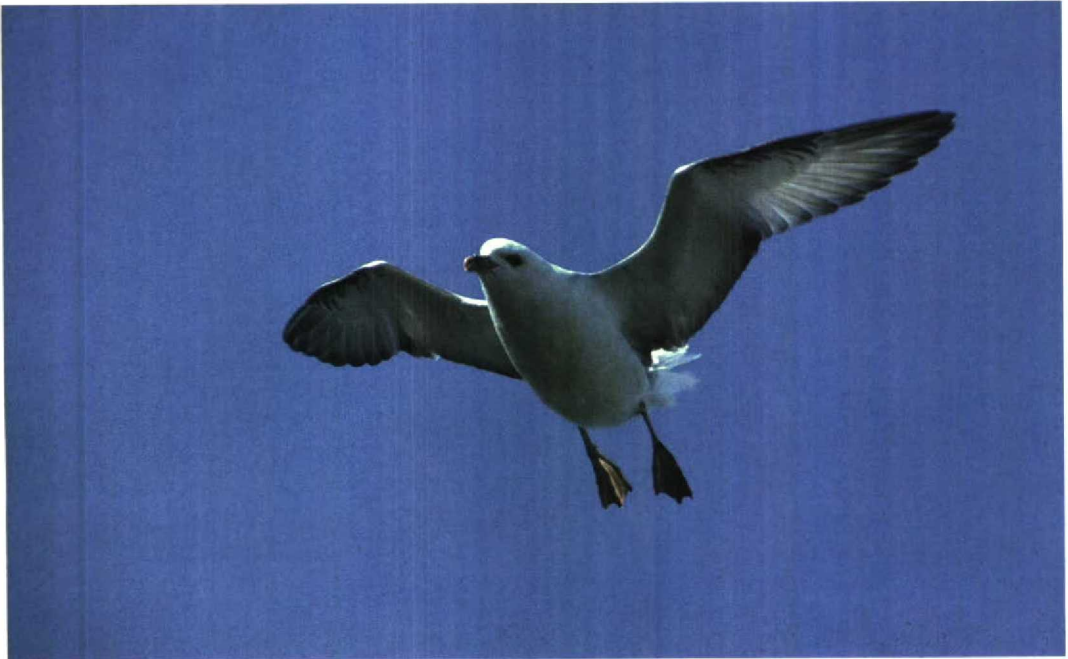
dark is a matter of opinion. In fact, in the most recent attempt to rationalise a colour phase system (van Franeker 1995), a functional categorisation into light (LL) and coloured (L, D and DD) was arrived at. During the last 10 years, I have been fortunate enough to see c 40 'coloured' Fulmars which spanned a range of darkness. While some were quite similar in overall shade to typical birds, they could quickly be distinguished by their almost concolorous upperparts, with the colour of the head almost matching the grey back, wings and tail. For many birds, a useful analogy is to think of a Blue Fulmar as resembling a typical Fulmar seen through smoked glass. This is most apt for darker individuals which, in life, can look almost uniformly lilac-coloured. However, if one ground rule for detecting Blue Fulmar is head colour, then another is underwing darkness.

Because all Fulmars glide close to the sea,

34 Fulmar / Noordse Stormvogel *Fulmarus glacialis*, 'double dark' morph, Sørhamna, Bjørnøya, Norway, 12 July 1980 (Jan Andries van Franeker)

35 Fulmar / Noordse Stormvogel *Fulmarus glacialis*, 'double light' morph, Sørhamna, Bjørnøya, Norway, 12 July 1980 (Jan Andries van Franeker)

their underwings are subject to a changing amount of shadow, but Blue Fulmar really does have variably dark, smoky-grey underwings. Even lightly-coloured Blue Fulmars show dark underwings. In fact, irrespective of how dark the bird is, the underwings appear to be its darkest part. While Fulmar has limited dark on the underside of the outer primaries and adjacent primary coverts, with a narrow darker 'strip' along the underside of the secondaries, the remainder of the underwing is pure white. Blue Fulmar has grey underwings with grey axillaries and underwing-coverts. In particular, the under primary coverts can stand out as noticeably dark, almost blackish, as can the outer primaries. In turn, this makes the inner primaries stand out as an often conspicuous pale wing flash. Depending on distance, other differences from typical Fulmar can be seen, which include head pattern and bill markings. Blue Fulmar often shows an obvious blackish 'shadow' around the eye. Typical Fulmar also possesses this mascara-like mark at the front of the eye, but Blue Fulmar not only shows a more extensive patch at the front, but also may have a dark area around and behind the eye. On several individuals that I have seen, the bill of Blue Fulmar has shown a continuous dark band which runs as a diagonal from the upper mandible to the gonydeal angle on the lower mandible. This can vaguely recall the bill pattern on an adult Ring-billed Gull *Larus delawarensis*. Bill colour also tends to be yellower on Blue Fulmar. I accept that there may be no merit in pointing out these bill pattern details, since this could simply be individual variation (the view of Bernard Zonfrillo).

Taking all of the above together, is it possible to confuse a Blue Fulmar with a 'soft-plumaged petrel' *Pterodroma feae/madeira/mollis*? I believe it is, especially as the peak time for sightings of soft-plumaged petrels, the month of August, also witnesses the largest movements of Fulmars around the Irish coast which, drawn from a wide catchment of the northern Atlantic, usually contain a few Blue Fulmars. For an observer unfamiliar with Blue Fulmar, it may come as something

of a surprise to encounter a lone seabird flying in strong winds with an easy, languid style and flashing dark underwings (a 'diagnostic' feature of soft-plumaged petrels). The classic Fulmar shape can be disguised because the bird is grey and uniform and, depending on the strength of the wind and state of the sea, the bird may be gliding and arcing high, and holding its wings in a manner which makes them look quite pointed and un-Fulmar-like (as with the Blue Fulmar depicted in Dutch Birding 15: 91, plate 52, 1993). Rare seabirds also have the unfortunate habit of flying alone, making on-the-spot comparisons with commoner species impossible. A lone Blue Fulmar has caused consternation on at least one Irish seawatch (pers obs). Unfortunately, field experience of soft-plumaged petrels from land-based seawatching is very difficult to acquire. I have been extremely lucky to see three individuals, which can only stand as a basic introduction to the subject. Nevertheless, compared with even the most troublesome Blue Fulmar, there are differences. The flight style is distinctive and so too the constantly angled, boomerang-shaped wings. More explicit field points are a pure white belly and underparts and almost evenly dark, blackish underwings. Soft-plumaged petrel also has white 'armpit' triangles (which may be difficult to see) and lacks the normally striking pale flash on the inner primaries shown by Blue Fulmar. On the latter, this is visible both from below and above. The upperwings of soft-plumaged petrel not only lack any equivalent wing flash, but they are significantly darker than in any Blue Fulmar I have seen.

I am grateful to Bernard Zonfrillo for supplying me with references and for helpful discussions.

References

- Fisher, J 1952. The Fulmar. London.
van Franeker, J A 1995. Kleurfasen van de Noordse Stormvogel *Fulmarus glacialis* in de Noordatlantische Oceaan. Sula 9: 93-105.
van Franeker, J A & Wattel, J 1982. Geographical variation of the Fulmar *Fulmarus glacialis* in the North Atlantic. Ardea 70: 31-44.

Anthony McGeehan, 75 Lyndhurst Avenue, Bangor BT19 1AY, Northern Ireland

Vermoedelijk ontsnapte Haakbek te Melissant in maart 1996

Op 24 maart 1996 omstreeks 13:00 zag Gertjan de Zoete een hem onbekende zangvogel neersrijven in zijn tuin te Melissant, Zuid-Holland. Het was een forse vink met een vrij zwaar postuur. Zittend in struiken en bomen leek hij van een afstand tamelijk grijs van kleur, maar door de kijker bleek hij prachtig karmijnrood met hier en daar wat grijs. Het vermoeden dat het om een mannetje Haakbek *Pinicola enucleator* ging werd bevestigd na raadpleging van Jonsson (1994). De vogel bleef het grootste deel van de middag aanwezig in de tuin, meestal etend van de knoppen van een esdoorn *Acer*. Soms verdween de Haakbek een half uurtje, maar was daarna weer present in de esdoorn. De ongeringde vogel was niet erg schuw, te benaderen tot op 6 m en kon worden gefotografeerd (de Zoete 1996). Hij was aanwezig tot ten minste 16:30, maar werd de volgende dag niet meer gezien.

Onderstaande beschrijving is vooral gebaseerd op dia's van GdZ.

GROOTTE & BOUW Grote en forse vink met dikke nek, vrij lange gevorkte staart en stevige, hoge snavel. Bovensnavel gekromd, sterkst naar snavelpunt, met klein haakje uitstekend over gekromde ondersnavel. Poot met lange sterk gekromde nagels.

KOP Karmijnrood met bruingrijze vlek vanaf snavelbasis, via teugel, versmallend rond oog en uitlopend in dun streepje achter oog. Keel en kin karmijnrood.

BOVENDELEN Mantel, schouders en rug karmijnrood. Veercentra donkerst, geschubde indruk gevend. Schouders met enige grijze tekening.

ONDERDELEN Hals, borst en grootste deel van buik en flank karmijnrood. Onderbuik, onderstaartdekveren en flank nabij vleugelboeg grijs.

VLEUGEL Handpennen en armpennen donker grijsbruin, met zeer smalle lichtbruine zoom; buitenste handpennen vrijwel ongezoomd. Tertiairs zwart, met brede scherp afgetekende witte zoom langs buitenvlag. Grote dekveren met witte buitenzoom en top, opvallende vleugelstreep vormend. Buitenste middelste dekveren met rozeachtige top, kleine bovenste vleugelstreep vormend.

STAART Staartpennen donker grijsbruin. Onderstaartdekveren voor zover zichtbaar crèmewit.

NAAKTE DELEN Oog donker. Snavel donker hoornkleurig. Poot zwartgrijs.

GELUID Niet gehoord.

36 Haakbek / Pine Grosbeak *Pinicola enucleator*, Melissant, Zuid-Holland, 24 maart 1996 (Gertjan de Zoete)

GEDRAG Meestal foeragerend in esdoorn, die systematisch van knoppen werd ontdaan. Drie keer neerstrijkend op grond en vervolgens uit tuinvijver drinkend. Hierbij staart soms omhoog stekend.

De beschreven kenmerken sluiten iedere andere determinatie dan volwassen mannetje Haakbek uit (cf Clement et al 1993). Hoewel aanvankelijk werd aangenomen dat het een wilde vogel was, wijzen de beschreven en ook op enkele van de gemaakte foto's (plaat 36) zichtbare abnormaal lange nagels op een uit gevangenschap ontsnapte vogel. Vergelijking met balgen in het Zoölogisch Museum te Amsterdam, Noord-Holland (ZMA) toonde aan dat normale nagels slechts half zo lang zijn (André van Loon pers meded).

Na herziening van de Nederlandse lijst bleken nog drie (van de zeven gepubliceerde) Nederlandse gevallen van Haakbek acceptabel (van IJzendoorn et al 1996). Twee mannetjes werden gevangen op respectievelijk 5 en 8 december 1909 te Rotterdam-Kralingen, Zuid-Holland (Snouckaert van Schauburg 1915; Dutch Birding 18: 168, plaat 168, 1996). Begin november 1928 werd een mannetje in uitgeputte staat aangetroffen op een opgespoten terrein in de Polder Mathenesse bij Rotterdam, Zuid-Holland. Deze vogel verbleef enkele jaren in gevangenschap en werd opgenomen in de collectie van het Natuurmuseum Rotterdam (NMR) te Rotterdam, Zuid-Holland, met als label '3 mei 1931, Rotterdam' (Eykman 1935, ten Kate 1946). Dit exemplaar werd op 9 juli 1980 ontvreemd (van IJzendoorn et al 1996).

Het is een merkwaardig toeval dat juist in de winter met de grootste invasie in Denemarken

sinds 1954 (cf Dutch Birding 17: 262, 1995) in Nederland een ontsnapte vogel werd waargenomen.

Summary

PRESUMABLY ESCAPED PINE GROSBEAK AT MELISSANT IN MARCH 1996 On 24 March 1996, an adult male Pine Grosbeak *Pinicola enucleator* was observed and photographed at Melissant, Zuid-Holland, the Netherlands. Because of the abnormally long curved nails (c twice the normal length), the bird was considered to have escaped from captivity. There are three records for the Netherlands of presumed genuine vagrants on 5 December 1909, 8 December 1909 and early November 1928. It is a curious coincidence that in a winter with the largest invasion in Denmark since 1954 (cf Dutch Birding 17: 262, 1995) an escaped bird was observed in the Netherlands.

Verwijzingen

- Clement, P, Harris, A & Davis, J 1993. Finches & sparrows: an identification guide. Londen.
- Eykman, C 1935. Het nieuwe Natuurhistorisch Museum te Rotterdam, en het tweede inlandsche exemplaar van de grooten krekkelzanger, *Locustella fl. fluviatilis* (Wolf). Org Club Ned Vogelkd 8: 61-63.
- van IJzendoorn, E J, van der Laan, J & CDNA 1996. Herziening Nederlandse Avifaunistische Lijst 1800-1979: tweede fase. Dutch Birding 18: 157-202.
- Jonsson, L 1994. Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Baarn.
- ten Kate, C G B 1946. Het Rotterdamse exemplaar van de haakbek (*Pinicola enucleator*). Limosa 18: 88-89.
- Snouckaert van Schauburg, R C E G J 1915. Avifauna Neerlandica. Aanvullingen en verbeteringen. Jaarber Club Ned Vogelkd 5: 63-127.
- de Zoete, G 1996. Zeldzame gast in Melissant. Sterna 41: 54-55.

Gertjan de Zoete, Nieuweweg 69, 3248 BD Melissant, Nederland
Peter L Meininger, Lisztaan 5, 4384 KM Vlissingen, Nederland
(P.L.Meininger@rikz.rws.minvenw.nl)

Raadselzang van Fitis

Op 26 mei 1995 werd langs de Vuurtorenweg, De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, een boszanger *Phylloscopus* ontdekt die bovenin c 6 m hoog geboomte een onbekende zang liet horen. Aangezien de zang voortdurend werd herhaald, kon worden aangenomen dat het een adverterende zang was (dus geen subzang). Door het ontbreken van in de zang verwerkte roepjes en wisselingen in toonhoogte ontbraken aanwijzingen dat het een nog niet goed zingende jonge vogel

was (dus geen 'plastic song'; cf Thorpe 1961). Het afspelen van zijn eigen zang leverde echter geen waarneembare reactie van de vogel op. Een om 18:30 op 26 mei gemaakte geluidsopname werd ondergebracht in de collectie van Library of Natural Sounds, Laboratory of Ornithology, Cornell University, 159 Sapsucker Woods Road, Ithaca, New York 14850, VS, met catalogusnummer LNS 86100.

De raadselzanger vertoonde een sterk gesleten kleed en maakte een blekere en grijzere indruk dan in de buurt aanwezige Fitisen *P trochilus*.

De combinatie van de onbekende zang en het bleekgrijze uiterlijk deed een aantal waarnemers aanvankelijk denken dat het geen Fitis kon zijn. Behalve het grijzige kleed gaven onder meer de duidelijke, tot de snavel doorlopende, donkere oogstreep, de ver naar achteren doorlopende lichte wenkbrauwstreep, het ontbreken van lichte tertialranden en de vrij donkere poten aanleiding om aan een Grauwe Fitis *P trochiloides* te denken. Deze gedachte werd versterkt door de zang die sommigen enigszins aan een Zwarte Mees *Parus ater* herinnerde. Het ontbreken van een vleugelstreep en de aanwezigheid van geel onder de vleugelboeg pleitten echter tegen Grauwe Fitis. Het is onwaarschijnlijk dat de vleugelstreep in mei door sleet is verdwenen aangezien deze soort eenmaal per jaar in februari-mei een volledige rui doormaakt en het verenkleed eind mei dus vers moet zijn. Daarentegen heeft Fitis tweemaal per jaar een volledige rui, in juli-augustus in het broedgebied en in december-april in het wintergebied, elk met een duur van twee tot drie maanden. Bij wijze van uitzondering kunnen adulte Fitis de winterrui soms overslaan (Cramp 1992), hetgeen het sterk gesleten grijzige kleed zou verklaren. Ook Svensson (1992) merkt op dat sommige Fitis in het voorjaar sterke sleet kunnen vertonen.

Op 31 mei werd de vogel gevangen en kon op grond van de biometrie worden bevestigd dat het een Fitis betrof: vleugellengte 70 mm (maximale lengte, cf Svensson 1992); snavelpunt tot schedel 11.7 mm; vleugelformule: p1 8 mm langer dan langste handpendekveer; p4 langste handpen, top p2 vallend tussen toppen p5 en p6 en p3-5 met duidelijk versmalde buitenvlag (handpennen van buiten naar binnen genummerd). Er waren geen aanwijzingen dat het een hybride was. Op grond van kleur en maten konden de ondersoorten *P t acredula* en *P t yakutensis* niet worden uitgesloten maar deze verschillen qua zang vrijwel niet van de nominaat *P t trochilus* (Cramp 1992, Svensson 1992). De vogel werd na te zijn gefotografeerd weer losgelaten en nog tot en met 3 juni gehoord.

Het sonagram (figuur 1) laat zien dat de gewone zang van Fitis bestaat uit een serie van c 17 verschillende noten die in toonhoogte geleidelijk dalen van 5 tot 3.5 kHz (S Palmér, Radions fågel skivor, RFEF 206). Haftorn (1993) behandelde een aantal voorbeelden van mengzangers die anders dan de Texelse raadselzanger vrijwel altijd hun zang met Tjiftjaf *P collybita*-noten beginnen om zonder onderbreking voort te gaan

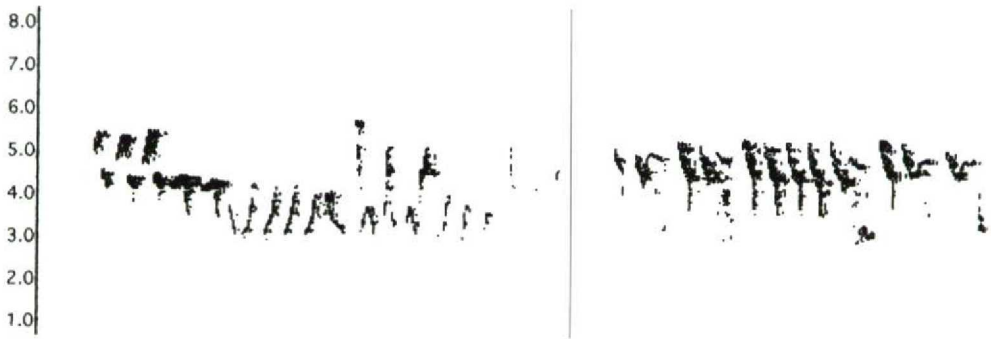

37 Fitis / Willow Warbler *Phylloscopus trochilus*, De Cocksdoorp, Texel, Noord-Holland, 31 mei 1995 (Ruud E Brouwer)

met het laatste deel van de Fitiszang. Het sonagram van de zang van de Texelse Fitis toont daarentegen een staccato serie van 12 ritmisch herhaalde noten op vrijwel constante toonhoogte van c 4.5 kHz, waarbij een iets langere stilte is te zien na de tweede, vierde, negende en 11e noot dan na de overige. Het ritme was iets te langzaam om het een triller te kunnen noemen. De afwijkende zang werd voortdurend herhaald met weinig variatie en klonk alsof hij in morse werd geseind. Anders dan bij mengzangers konden geen elementen van Fitis of andere soorten worden herkend. Er werden geen roepjes gehoord.

Raadselachtig zingende Fitis zijn in het verleden regelmatig opgemerkt (Arnoud van den Berg pers obs). Ze hebben soms aanleiding gegeven om aan zeldzame boszangers te denken. Omdat dergelijke vogels niet in de hand konden worden bestudeerd, bleef in veel gevallen enige twijfel over de determinatie bestaan (cf Voous & van Dijk 1972). Bij het geval van De Cocksdoorp kon dankzij de vangst de determinatie als Fitis wel definitief worden bevestigd.

Het is interessant de Texelse vogel te vergelijken met de befaamde raadselzangers te Roden, Drenthe, die zich in 1964-67 door veel waarnemers lieten bekijken en beluisteren en waarvan werd gemeend dat het Grauwe Fitis waren (van Orden & Braaksma 1966, van Dijk & van Os 1982). Het ging hierbij jaarlijks om één tot drie ongepaarde vogels; in 1965-67 was in hetzelfde territorium steeds een exemplaar aanwezig dat op 7 juni 1966 werd beschreven en waarvan op 21 juni 1966 geluidsopnamen werden gemaakt (Voous & van Dijk 1972). Het zou een

FIGUUR 1 Fitis / Willow Warbler *Phylloscopus trochilus*, normale zang (links) / normal song (left), mei 1957 (Sture Palmér), afwijkende zang (rechts) / aberrant song (right), Texel, Noord-Holland, 26 mei 1995 (Arnoud B van den Berg)

bleke, olijfgrijze of beige-grijze boszanger zijn geweest met onder meer een 'lange crème-witte oogstreep' (hier wordt wenkbrauwstreep bedoeld), 'een aanduiding van een licht vleugelstreepje' en 'hoornkleurige (bruine) poten'. Voous & van Dijk (1972) concludeerden dat de in 1966 opgenomen 'persistente' zang niet met grammofoon- en bandopnamen van Grauwe Fitis overeenkwamen en monotoner was met een 'aaneenrijging van weinig gevarieerde elementen op ongeveer gelijkblijvende toonhoogte'. Tevens kwamen zij tot de conclusie dat de zang ook niet kon worden toegeschreven aan andere *Phylloscopus*-soorten of zogenaamde Fitis-Tjiftjaf-mengzangers (cf Schubert 1969; zie ook Haftorn 1993). Het is op basis van beschrijvingen aanneemelijk dat de Drentse vogels Fitissen waren. Een vergelijking tussen sonogrammen van de Texelse vogel en die van de Drentse raadselzanger in 1966 (Limosa 45: 39, 1972) toont overeenkomsten in lengte, monotonie en ritme terwijl de toonhoogte op c 4 kHz bleef. De Drentse sonogrammen laten echter onvoldoende detail zien voor een nauwkeurige vergelijking met die van Texel zodat niet duidelijk is in hoeverre de zang identiek genoemd kan worden.

Op grond van de overeenkomsten met de Drentse raadselzangers kan worden aangenomen dat de voor de Texelse vogel beschreven zangafwijking vaker bij Fitis voorkomt dan wordt verondersteld. Het is echter onduidelijk waar deze afwijking door wordt veroorzaakt. Het feit dat in beide gevallen ook sprake kan zijn geweest van afwijkingen in rui en verenkleed zou op een fysiologische oorzaak kunnen wijzen. Het is van belang in de toekomst afwijkende zang van andere Fitissen vast te leggen en te analyseren,

zodat men een beter idee kan krijgen van hoe vaak deze raadselzang voorkomt.

Summary

MYSTERY SONG OF WILLOW WARBLER. From 26 May to 31 June 1995, a *Phylloscopus* warbler with an unknown song was heard and seen at De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, the Netherlands. The bird showed a rather pale, somewhat greyish and worn plumage. Its characters provoked discussion about its identification and some observers suggested the possibility of Greenish Warbler *P. trochiloides*. However, the bird was trapped on 31 May and its biometrics confirmed its identification as Willow Warbler *P. trochilus*. There were no indications for it being a hybrid; colour and measurements did not exclude eastern subspecies. Probably, the worn plumage was due to missing a complete moult. The song consisted of 12 rhythmically repeated, rather monotonous, staccato notes at the same pitch of c 4.5 kHz. It did not show recognizable elements of the song by Willow Warbler or other species. The sequence was just a little too slow to form a trill and had slightly longer pauses after the second, fourth, ninth and 11th note than between the other notes. The whole sequence was repeated with little variation, like a morse code being tapped out. Therefore, it was considered to be its advertising song although the bird did not show any visible reaction upon playback of its own song. No calls were heard. The song resembled that of one of at least three unidentified *Phylloscopus* warblers singing each spring at Roden, Drenthe, during 1964-67. These were first erroneously identified as Greenish Warbler but were presumably also Willow Warbler. Its song was at c 4 kHz and showed similarities in length, monotony and rhythm with the Texel bird. At least one of the Drenthe birds may have shown an unusual greyish plumage like the Texel bird. The Drenthe and Texel mystery songs indicate that this supposed aberration may occur more often than known but the cause is unclear.

Verwijzingen

- Cramp, S 1992. The birds of the Western Palearctic 6, Oxford.
- van Dijk, A J & van Os, B L J 1982. Vogels van Drenthe, Assen.
- Haftorn, S 1993. Willow Warbler *Phylloscopus trochilus* imitating the song of Chiffchaff *P. collybita*. Bull Br Ornithol Club 113: 216-224.
- van Orden, C & Braaksmas, S 1966. Waarnemingen van twee zingende Grauwe Fitissen *Phylloscopus trochi-*

- loides* (Sundevall). Limosa 39: 37-41.
- Schubert, M 1969. Untersuchungen über die akustischen Parameter von Zilpzalp - Fitis - Mischgesängen. Beitr Vogelkd 14: 354-368.
- Svensson, L 1992. Identification guide to European passerines. Vierde druk. Stockholm.
- Thorpe, W H 1961. Bird song. Cambridge.
- Voous, K H & van Dijk, T 1972. Drentse raadselzangers. Limosa 45: 36-41.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
(Arnoud.vandenBerg@inter.nl.net)

Mark Constantine, 24 Constitution Hill Road, Poole, Dorset, UK

Arend Wassink, Texel Birdwatching Center, Vuurtorenweg 94, 1795 LM De Cocksdorp, Netherlands

IJslandse Grutto's bij Markelo in april 1997

Op zondag 20 april 1997 bezochten Carl Derks, Paul Knolle, Bert Pieterse en Arjen Poelmans om c 14:00 de Domelaarsplas bij Markelo, Overijssel. Deze zandafgraving had er bij recente bezoeken veelbelovend uitgezien. Deze keer verbleven op een brede strook van de noordelijke oever Scholeksters *Haematopus ostralegus*, een Kleine Plevier *Charadrius dubius*, c 20 Grutto's *Limosa limosa limosa*, Wulpen *Numenius arquata*, Kokmeeuwen *Larus ridibundus* en Zilvermeeuwen *L argentatus* en, op c 150 m, vier vrijwel identieke steltlopers die aan één van de waarnemers de spontane kreet 'Rosse Grutto's!' ontlokte. Dit laatste zou een bijzonder aardige waarneming voor de regio Twente zijn, maar nadere beschouwing door de telescoop wees uit dat de determinatie niet klopte. Hoewel de vogels even diep roodbruin leken als Rosse Grutto's *L lapponica* en kleiner waren dan de Grutto's eromheen, duiden staart- en vleugeltekening op Grutto. Vanzelfsprekend werd nu gedacht aan IJslandse Grutto's *L l islandica*. Aangezien dit, zo ver van de kust en op c 18 km van de IJssel, een zeer bijzondere locatie zou zijn en om een nieuwe ondersoort voor Twente zou gaan, was nauwkeurige inspectie van de - zo bleek bij nadere beschouwing - 12 afwijkende Grutto's noodzakelijk. Wij maakten zo volledig mogelijk aantekeningen. De afstand was te groot om de vogels herkenbaar te fotograferen; een poging tot benadering leek ons, gezien de onrust onder de vogels, onverstandig. Na bijna drie kwartier intensief kijken en noteren moesten wij de waarneming afbreken wegens verplichtin-

gen in Enschede. Thuis bestudeerden wij onafhankelijk van elkaar de artikelen van Roselaar & Gerritsen (1991) en van Scheepers & Oreel (1995) waardoor de determinatie als IJslandse Grutto kon worden bevestigd.

De volgende dag zag Anton Conings om 14:00 op dezelfde plek nog drie IJslandse Grutto's; aan het einde van de middag bleken ook die verdwenen.

De 12 vogels, grotendeels of geheel in zomerkleed, waren niet volledig identiek, maar er waren voldoende overeenkomsten om, rekening houdend met individuele verschillen in formaat en tekening, de determinatie van de gehele groep in één keer te behandelen.

GROOTTE & BOUW Alle individuen in geheel duidelijk ('kop') kleiner dan Grutto's. Proportionele verschillen goed zichtbaar in fijnere kop, kortere hals, poten (kortere tibia en tarsus) en fijnere snavel. Vleugels in zit ter hoogte van staarteinde eindigend of hier minimaal voorbij stekend.

KOP & HALS Gehele kop en hals warm diep roodbruin. In roodbruin van kop donkere oogstreep en smalle lichtere wenkbrouwstreep zichtbaar, afstekend tegen donkerdere kruin; wenkbrouwstreep bij enkele individuen achter oog doorlopend. Hals en bovendeel borst zonder zwarte bandering (goed te zien wanneer vogels naar ons toe staand).

BOVENDELEN Mantel-, rug- en schouderveren met zwart centrum en brede warm roodbruine rand, regelmatig schubpatroon vormend.

ONDERDELEN Borst, flank en buik diep roodbruin als kop en hals (bij sommige vogels ruim achter poten doorlopend), zonder kaneelkleurige of orangerode tint van meeste *limosa*'s in april. Op laagste deel van borst, op buik en op flank zwartachtige dwarsbandering (op buik naar anaalstreek toe als het ware om en om zwarte en dieprode dwarsstrepen). Onderstaartdekveren wit, met hier en daar zwart dwarsstreepje.

VLEUGEL In vlucht witte baan over bovenvleugel goed zichtbaar. Hoewel ook hierin enige variatie, alle vogels in zit met opvallende, tegen mantel- en schouderveren en flanken afstekende brede grijze baan over dekveren. Bij sommige individuen in deze baan enkele donkere veren met roodbruine rand zichtbaar.

STAART Wit met zwarte eindband.

NAAKTE DELEN Snavel (bij sommige geheel recht, bij andere iets opgewipt) tweekleurig: grootste deel vanaf basis donker- tot oranjegeel, voorste deel zwart. Iris donker. Poot donkergrijs tot zwart.

GEDRAG Slapend, maar attent blijvend en frequent opvliegend om elders neer te strijken.

Genoemde kenmerken zijn volgens van Scheepen en Oreel (1995) ruim voldoende voor een zekere determinatie als IJslandse Grutto. Roselaar & Gerritsen (1991) waren sceptischer over herkenning in het veld, vooral ten aanzien van de rode kleur en de lengte van tarsus en snavel. Toch voldeden onze vogels ook aan voldoende criteria om volgens de normen van Roselaar & Gerritsen (1991) tot dezelfde determinatie te komen. Zij noemden vooral bij een groep op doortrek waarvan alle individuen de volgende kenmerken tonen de determinatie betrouwbaar: 1 kop, nek en bovenborst diep roestrood; 2 ten minste 70% van lichaamsveren in zomerkleed; en 3 bovenborst zonder donkere bandering en flanken zwart-en-rossig gebandeerd. Onze vogels waren bovendien kleiner, conform het vierde en laatste criterium van Roselaar & Gerritsen (1991), die in dit verband vooral snavel en tarsus noemen, al zijn precieze maten bij een veldwaarneming natuurlijk niet te geven.

De aanwezigheid van de 12 vogels viel precies tijdens de piek van de voorjaarstrek. IJslandse Grutto's broeden op IJsland en in klein aantal op de Lofoten, Noorwegen, en op Shetland, Schotland en overwinteren in Groot-Brittannië en Ierland en langs de Franse en Iberische Atlantische kust. In de winter komen zij vooral voor in estuaria, bij voorkeur op slik van zachte klei. De meeste trekken terug in maart en april, waarbij in Nederland in de derde week van april de hoogste aantallen worden vastgesteld (van Scheepen & Oreel 1995). Vanaf eind april arriveren ze weer in de broedgebieden. De najaarstrek, waarvan in Nederland veel minder te merken is, verloopt waarschijnlijk via een meer westelijke route.

De Domelaarsplas ligt op ruim 18 km van de dichtstbijzijnde bocht in de IJssel (juist ten noordwesten van Gorssel). Voor zover bekend is een waarneming van IJslandse Grutto's op zo grote afstand van de kust en van een grote rivier

in Nederland zeer ongebruikelijk. Zo is dit taxon tot 1992 nooit met zekerheid vastgesteld in het binnenland van Groningen, in Drenthe, Oost-Overijssel, Noord-Brabant en Limburg. Onder de door van Scheepen en Oreel (1995) vermelde 51 voorjaars- en zomerwaarnemingen van 282 individuen uit de periode 1942-92 (exclusief Wieringen, Noord-Holland, en Zeeland) is geen soortgelijk geval te vinden. Van de voorjaarsgevallen werd 74% van de vogels in Noord-Holland en 16% in de uiterwaarden van de IJssel, Lek, Rijn en Waal gezien; verder waren er gevallen langs het IJsselmeer. Langs de IJssel worden vrijwel jaarlijks IJslandse Grutto's gesignaleerd (Gerrit Gerritsen pers meded). Van Scheepen & Oreel (1995) vermeldden drie gevallen in uiterwaarden tussen Kampen en Zwolle, Overijssel: zeven individuen op 13 april 1985, twee op 25 maart 1990 en vier op 2 april 1992. Sindsdien werd een groepje van vijf gemeld op 4 maart 1995 bij Voorst, Gelderland (Dutch Birding 17: 83, 1995), ten zuidwesten van Gorssel aan de overzijde van de IJssel. Op 3 april 1997 werden er door Rob Versteeg enkele gezien langs de IJssel bij Deventer, Overijssel.

De grootte van de Twentse groep was niet gebruikelijk, maar ook niet exceptioneel. Blijkens van Scheepen & Oreel (1995) had 11% van de waarnemingen in Nederland tot en met 1992 betrekking op groepen van 11 tot 25 individuen. Zij vermeldden zelfs groepen van 41 en 45. Sinds 1992 zijn groepen van 45 IJslandse Grutto's (Wieringen, 21 maart 1993) en liefst 200-300 overwinterende individuen (Paulinaschor, Zeeland, 14 januari 1995) gezien (Dutch Birding 15: 140, 1993, 17: 83, 1995; Peter Meininger pers meded).

Rob Bouwman determineerde op 9 maart 1997 een mannetje IJslandse Grutto en op 22 maart een vrouwtje tussen Grutto's bij het Kromven, onderdeel van de Landschotse Heide ten noordwesten van Eindhoven, Noord-Brabant. Ook deze locatie ligt op ruime afstand van rivier en kust.

De beide waarnemingen, die niet het gevolg schenen van extreme wind, ondersteunen de constatering in van Scheepen & Oreel (1995) dat er sinds 1990 in Nederland ook buiten Zeeland (waar jaarlijks IJslandse Grutto's overwinteren) steeds meer *islandica's* worden gesignaleerd. In hetzelfde voorjaar van 1997 zag Gerrit Gerritsen er maar liefst maximaal 183 in de IJsseluiterwaarden tussen Zwolle en Zalk, Overijssel.

Ik dank Rob Bouwman voor het doorgeven van zijn twee waarnemingen in Brabant en

Gerrit Gerritsen voor het verstrekken van aanvullende gegevens over waarnemingen langs de IJssel.

Summary

ICELANDIC BLACK-TAILED GODWITS AT MARKELO IN APRIL 1997. On 20 April 1997, 12 Icelandic Black-tailed Godwits *Limosa limosa islandica* were seen together with c. 20 nominate Black-tailed Godwits *L. l. limosa* on the sandy shore of the Domelaarsplas near Markelo, Overijssel, the Netherlands. A description of the birds is given. This is an unusually far inland location, c. 18 km east of the river IJssel. It is possible that, up to now, Icelandic Godwits have been overlooked on Dutch

inland locations at considerable distance from the nearest river, but the most plausible explanation might be that this observation once more demonstrates the recent increase in numbers of wintering and migrating Icelandic Black-tailed Godwits in the Netherlands.

Verwijzingen

- Roselaar, C. S. & Gerritsen, G. J. 1991. Recognition of Icelandic Black-tailed Godwit and its occurrence in the Netherlands. *Dutch Birding* 13: 128-135.
- van Scheepen, P. & Oreeel, G. J. 1995. Herkenning en voorkomen van IJslandse Grutto in Nederland. *Dutch Birding* 17: 54-64.

Paul Knolle, Venderinklanden 13, 7542 MK Enschede, Nederland

Brieven

Identification of Pale-bellied Brent Goose

In a recent note, Ebels (1997) discussed a difference in the pattern of the rearmost belly between Dark-bellied Brent Goose *Branta bernicla* and Pale-bellied Brent Goose *B. hrota*. The former has a pale brownish-grey tinge on the lower belly, including the area between the legs, whereas on the latter this part is always dark dirty greyish-brown, including the area between the legs. This feature is not new, and the question mark in the title of Ebels' note was therefore correct. It was actually first published in a paper on the status of Pale-bellied Brent Goose in France (Debout et al. 1990), including some very comprehensive drawings. Three other features to distinguish both taxa were emphasized: first, the thigh feathers

are dark on Dark-bellied and white on Pale-bellied. Second, when Pale-bellied are on the water, the forepart of the flanks makes a visible white 'corner' between the neck and the back. This 'corner' is absent on Dark-bellied. And third, in flight, the white underparts are very well visible on Pale-bellied, where the 'contrast line' between dark and white areas is just straight down from the forewing; on Dark-bellied, this line is straight down from the rearwing.

References

- Debout, G., Leclerc, F. & Comité d'Homologation National 1990. La Bernache cravant à ventre claire, *Branta bernicla hrota*, en France: précisions sur son statut. *Alauda* 58: 209-215.
- Ebels, E. B. 1997. Identification of brent geese: a new feature? *Dutch Birding* 19: 232-236.

Philippe J. Dubois, 2 rue Mozart, 92000 Nanterre, France (pj.dubois@gallimard.fr)

Identification features of Eastern and Western Bonelli's Warblers

Although I identified mystery bird V of the Masters of Mystery competition (*Dutch Birding* 19: 191, 1997) correctly as an Eastern Bonelli's Warbler *Phylloscopus orientalis*, I very much appreciated the discussion of the plumage differ-

ences between the two newly-split species, Eastern and Western Bonelli's Warbler *P. bonelli* (Kok & van Dijk 1997), which goes much further than anything published so far. Interestingly, though, two of the features that I found useful in identifying the bird are not mentioned.

As always with a difficult warbler, I turned to Svensson (1992), where several features are list-

ed (note that this was published before the split, and the two are thus treated as conspecific). Amongst the features that Svensson mentions and illustrates is the loreal pattern. He describes the lores as 'usually rather pale, only having a diffuse dark smudge just in front of the eye'. Thus the emphasis is given to the paleness of the lores, in comparison with other *Phylloscopus* warblers. Whilst this certainly conveys the correct impression with respect to Western Bonelli's Warbler, my feeling from examining photos of Eastern Bonelli's Warbler is that the dark smudge can actually be quite obvious in this species. Contrary to Western Bonelli's, it is the presence of an obvious dark smudge just in front of the eye that is noticeable in Eastern Bonelli's. The contrast between the smudge and the paler anterior lores seems to be greater than in Western Bonelli's. It is also probable that the whiter supercilium of Eastern Bonelli's enhances the effect. To me, the overall effect seems to be vaguely reminiscent of Greenish Warbler *P. trochiloides*, though more subdued.

The mystery bird shows this feature well. The photo of the Tynemouth Eastern Bonelli's Warbler in Vinicombe & Cottridge (1996; plate 77) also shows an obvious dark spot in front of the eye. Comparison of mystery bird V with the picture of another Eilat bird (Dutch Birding 19: 245, plate 247, 1997), however, reveals that the prominence of the dark smudge and the whiteness of the fore-supercilium vary between individuals. That said, I have checked several photos of definite and presumed Western Bonelli's Warbler in the literature, and none seems to show such an obvious dark spot as either the Tynemouth photo or the original mystery photo,

but I feel that further investigation is needed to determine whether Western Bonelli's can ever show an obvious spot here.

Furthermore, mystery bird V and the bird in plate 247 both clearly show brown-tinged ear-coverts. This is a feature mentioned by Svensson (1992) as a component of the head pattern of Bonelli's warbler *sensu lato*. However, when taken in combination with the coloration of the rest of the head, I feel that this is another good indicator of Eastern Bonelli's. The two photos show a clear contrast between the brown of the ear-coverts and the grey of the rest of the head and upperparts, whereas on photos of definite and presumed Western Bonelli's, this contrast is not evident due to the browner overall colour of these areas.

Clearly, excellent views (or pin-sharp, ideally-lit photos) are essential for these features to be confidently noted. As with other difficult species-pairs, identification should be made using the full suite of characters, including calls. However, taking these features together with the other features listed in the discussion of mystery bird V, it may prove possible in some cases to ascribe critically-examined non-calling individuals to one or other species.

References

- Kok, D & van Duivendijk, N 1997. Masters of Mystery: Solutions of second round. Dutch Birding 19: 244-245.
Shirihai, H 1996. The birds of Israel. London.
Svensson, L 1992. Identification guide to European passerines. Fourth edition. Stockholm.
Vinicombe, K & Cottridge, D 1996. Rare birds in Britain & Ireland: a photographic record. London.

Steve Preddy, 32 Raphael Court, Somerset St, Redcliffe, Bristol, BS1 6FF, UK
(Steve.Preddy@cableinet.co.uk)

COMMENT We feel that the two characters brought up here by Steve Preddy, in particular the loreal pattern, could indeed be valuable when separating Eastern from Western Bonelli's Warbler. We agree that the presence of a prominent dark loreal spot is indicative of Eastern Bonelli's (although the conspicuousness of the dark loreal spot of the bird in mystery photograph V may be partly exaggerated by the position of the head). It is important, however, to note that there is much individual variation in the loreal pattern of Eastern Bonelli's, with the dark smudge on the lores varying from very obvious, resulting in a prominent and rather well-defined loreal spot (as illustrated by mystery bird V and the

Tynemouth individual), to nearly absent, resulting in rather uniform pale lores (as illustrated by the photograph of an Eastern Bonelli's in Shirihai (1996) and the photograph in Birding World 10: 331, 1997, captioned as an Eastern Bonelli's on Shetland, Scotland, in September 1997). On the other hand, Western Bonelli's can show a rather obvious dark smudge on the lores, but we have never seen a Western Bonelli's with a dark loreal spot as prominent and rather well-defined as that in some Eastern Bonelli's. Of course, further investigation is needed into this character and, in fact, all identification characters of Western and Eastern Bonelli's Warblers. DIEDERIK KOK & NILS VAN DUIVENDIJK

Egyptian Wagtail not breeding in Spain

In the account of 'Yellow Wagtail *Motacilla flava*' in Hagemeyer & Blair (1997: 495) by S Gillings and R G Bijlsma, it is stated that 'The subspecies *M.f. pygmaeus*, largely resident, occurs in southernmost Spain, and by breeding before other subspecies have returned, may be reproductively isolated (Simms 1992)'. Evidently, this is not the case: 1 Egyptian Wagtail *M cinereocapilla pygmaeus* is mainly a breeding resident of the Nile Delta and Valley (it is not found breeding outside Egypt); and 2 the Iberian peninsula (including southernmost Spain) is inhabited by Spanish

Wagtail *M iberiae*. In fact, the text by Gillings and Bijlsma is at variance with that by Simms (1992: 269). He writes: 'Suffice it to say that most Yellow Wagtail populations are migratory, but the Egyptian race *pygmaeus* is largely sedentary, and some of those living in north-west Africa and southern Spain may be resident'. It is unfortunate that this mistake was not identified during the editorial process.

References

- Hagemeyer, W J M & Blair, M J (editors) 1997. The EBCC atlas of European breeding birds: their distribution and abundance. London.
 Simms, E 1992. British larks, pipits and wagtails. London.

Gerald J Oreeel, Deurganck 15, 1902 AN Castricum, Netherlands (g.oreel@elsevier.nl)

Recensies

CHARLES G SIBLEY 1996. *Birds of the world*. Version 2.0. Thayer Birding Software, Cincinnati. Two 3.5 inch diskettes. USD 75.00 + USD 10.00 for shipping overseas. Available from: Thayer Birding Software, PO Box 43243, Cincinnati, OH 45243, USA. System requirements for Windows are minimally 3.x, 95 or NT, a 386 or higher CPU and at least 4mb of RAM; Macintosh format is in HTML (Hypertext Markup Language) and requires a 'browser' such as Netscape Navigator or Microsoft Internet Explorer.

In many ways, this publication is a continuation of Sibley & Monroe's *Distribution and taxonomy of birds of the world* (New Haven, 1990) and its 1993 *Supplement*, yet the format of this 'book' is unique: it is the only world checklist of birds which is available on computer diskette only. Although versions 1.0 (1994) and 1.5 (1995) of *Birds of the world* largely went unnoticed (at least in Europe), the new edition is bound to become a popular and influential publication. The list was made in collaboration with 60 ornithologists, including a number of molecular systematists who were willing to share their as-yet unpublished results. The fact that so many individuals were willing to cooperate indicates that there is a need for an up-to-date list of the bird species of the world.

The book is provided on two compressed 3.5 inch diskettes that expand to 9 megabytes on a hard drive. The diskettes are easily installed. If printed, the 'book' spans an impressive 900 pages. Species can be found by English or Latin names in a few seconds but it may be difficult to locate a species that has been placed in two (or more) different genera because no synonyms of generic names are generally provided.

The book consists of two parts: a series of introductory chapters and the list of species (arranged by family in Sibley & Ahlquist's sequence). The introductory chapters are rather brief and provide details of how to use this 'book', the basics of Linnaean classification, the problems and controversies surrounding species, subspecies and hybridization, a history of avian classification (rightly emphasizing the work of Hans Gadow) and the results of Sibley & Ahlquist's DNA hybridization studies. The latter chapter also reviews Sibley & Ahlquist's most controversial results in the light of new data.

The bulk of this 'book' is the annotated list of species. Sibley's approach to species delimitation, which he calls the 'Allopecies Concept', accords species rank to populations which are either geographically separated or for which proof of the ability to interbreed is lacking. However, Sibley's description of his method is incomplete; an operational definition of species must also include the notion of diagnosability, because, if allopatry or a lack of evidence for the ability to interbreed is sufficient and diagnosability is not required, *all* isolated populations would qualify as species, including populations which are not differentiated. For at least some taxa, Sibley's approach is close to a phylogenetic species concept; virtually all changes ('splits') with respect to Sibley & Monroe's 1993 *Supplement* are allopatric taxa which have been upgraded to species level based on a reappraisal of their diagnostic characters. Many named diagnosable populations, however, are not yet formally recognized as species, mainly because these have not been subjected to modern revision. Thus, Cape Verde Buzzard *Buteo bannermani* is recognized as a full species (based on

C J Hazevoet's revision of the avifauna of the Cape Verde Islands), yet other forms of *Buteo*, of which some may also represent valid species, are not. This list, therefore, is not based solely on the principles of the biological, nor is it based solely on a phylogenetic species concept. It rather marks a period of transition.

For each species some comments on habitat and distribution (breeding and wintering range, migration routes) are given. Where relevant, distinct subspecies or subspecies groups are indicated (Sibley notes that most of these are possibly full species) and recent taxonomic literature is abstracted. The species accounts are somewhat heterogeneous; for some species only the most basic information is provided, whereas others receive extensive comments, which may include topics that are not directly related to habitat, distribution and taxonomy. Each order and family is introduced by a long account of the morphological characters, life history and relationships and classification. Information is up-to-date. Although published in November 1996, Sibley's book includes the spectacular rediscovery of the enigmatic Kinglet *Calyptura calyptura cristata* (a monotypic genus of cotinga), which was found by a Brazilian ornithologist near Rio de Janeiro on 27 October 1996.

Sibley recognizes 9946 species. His list includes a number of additional western Palearctic and North American species, such as Lesser Canada Goose *Branta hutchinsii*, Black-eared Kite *Milvus lineatus*, Yellow-billed Kite *M parasitus*, Hudsonian Curlew *Numenius hudsonicus*, Mew Gull *Larus brachyrhynchus*, Siberian Chiffchaff *Phylloscopus tristis* and Asian Desert Sparrow *Passer zarudnyi*. Sibley reverts an earlier decision (by Sibley & Monroe 1990) to place Wilson's Phalarope *Phalaropus tricolor* in a monotypic genus *Steganopus*. *Steganopus* was recognized because an allozyme study suggested that Wilson's Phalarope and the other two phalaropes are not closely related. Because subsequent phylogenetic studies support the traditional arrangement, Sibley's decision to place all phalaropes in a single genus is justified. Obviously, Sibley's concern was to let taxonomy reflect the best supported hypothesis of relationships, rather than to maintain stability.

The book has some shortcomings, however. These range from relatively minor inaccuracies in the comments on breeding distribution (which in Lesser Grey Shrike *Lanius minor* no longer includes Belgium and the Netherlands) to more serious errors (eg, European Stonechat is *Saxicola rubicola*, not *Saxicola torquata*, which is the name for African Stonechat). Subspecies groups are listed as subspecies, which, as Sibley recognizes in the introduction, may be confusing. Some decisions are based on the unpublished results and opinions of fellow taxonomists. For instance, four species of hoopoe *Upupa* are recognized based on an unpublished study and the distinct Cinnamon Screech-owl *Otus petersoni* and Cloud-forest Screech-owl *O marshalli* are considered as one species based on the opinion of Joe T Marshall and are listed as *O huberi* (apparently an older name for either *petersoni* or *marshalli*).

Although there is room for improvement, I judge this list to be the best taxonomic reference work for the species of birds of the world. Not only is this the most up-to-date list of bird species, it also illuminates the current transition from taxonomies based on the process of interbreeding to a taxonomy which reflects patterns of variation. Overall, *Birds of the world* is a remarkable achievement and deserves a wide audience. GEORGE SANGSTER

KEVIN BAKER 1997. *Warblers of Europe, Asia and North Africa*. Christopher Helm/A&C Black, 35 Bedford Row, London WC1R 4JH, UK. 400 pp. ISBN 0-7136-3971-7. GBP 32.00.

This book is one of the monographs in the series published by Christopher Helm/A&C Black and Pica Press. These series, together with many new regional field guides, has changed international birdwatching in a way unimaginable even 15 years ago. Whether this book is on the same high level as, eg, *Shorebirds* and *Tits*, *Nuthatches & Treecreepers* remains to be seen. Baker treats all North African and Eurasian species of Sylviidae. For some reason, Taiwan (and hence its endemic Taiwan Firecrest *Regulus goodfellowi*) is excluded. Extralimital subspecies (including those from adjacent regions such as the Philippines and Indonesia) are mentioned but are not described or illustrated. Baker might be forgiven for delimiting himself, because what to be done with nine subspecies in Brown Woodland Warbler *Phylloscopus umbrovirens*, 11 in Mountain Leaf Warbler *P trivirgatus* or 45 in five species of tailorbird *Orthotomus*? Not much is known of many of these taxa. What will happen if more skins, sound recordings and outcome of genetic research become available?

Concerning the plates, this book is something of a feat. There are few authors who both write and illustrate their own books. Even John Gould did not paint all plates in his monographs. The plates are not really beautiful. The colours are generally accurate, but not bright enough in some of the *Acrocephalus* warblers. Baker should have left out the backgrounds because they do not convey much information. Most of the maps give a good idea of the distribution of each species on a Mercator projection with detailed country borders. In my copy the geographic borders fell away on some of the maps, resulting in something like a Rorschach test.

Like BWP and some of the other monographs, Baker gives a section Identification, followed by a section Description (BWP: Field characters and Plumages). In relevant cases this section invariably gives a description of the common subspecies in western Europe. The idea seems to be that this is the region where evolution takes place and from where the subspecies are sent into the world. This approach is the more awkward in the light of the recent splitting wave. If many of the so-called subspecies in Europe turn out to be species in their own right, imagine what will happen to the many

subspecies in the vastness of Eurasia. Even if the whole world is not a global village by now, this western Europe-centred concept of the world seems out of date.

I wonder why 10 years after the revolution in systematics sparked by Charles Sibley, Jon Ahlquist and Joel Cracraft so many modern authors duly mention these new insights but anxiously cling to the outdated Wetmore sequence, keep on including not closely related groups in one monography and lump taxa of which every birdwatcher can see and hear for himself that it is something different. I fully realize that a radical splitting policy will not solve all systematic problems. A fuller and separate treatment of the taxa, with placement of species names of controversial taxa between brackets, may be an elegant solution (see, eg. Peter Harrison's *Seabirds*, 1983). Nothing is wrong with admitting doubt, the current treatment suggests a certainty which is unwarranted. There is an avalanche of new theoretical insights, new molecular data and new evidence collected by many ornithologists and birdwatchers all over the world, often in places where during many decades hardly any travelling and collecting was done. In his introduction, Baker duly mentions these developments, but seizes upon the present 'state of flux and uncertainty' to cling to conservatism ('convenience'). Baker could have taken a more courageous stance. Better to split too much than to lump too much, because lumping often results in the loss or mix-up of evidence, as diligent readers of this journal know. For instance, readers interested in Iberian Chiffchaff *P. brehmii* will be disappointed: almost nothing is said about this taxon and no reference is made to the series of papers by Marc Salomon (which seem to have been overlooked by the author, presumably because most of them were published in French or German).

There is no section on movements and vagrancy patterns. Thus, nothing is mentioned about the occurrence of a number of Asian species in western Europe during migration, so popular with birdwatchers and a very interesting phenomenon in its own right.

The strong point of this book are the species texts. The sections on identification give many useful points and present a full treatment of confusion species. When travelling in Asia, this book is your best bet in sorting out the bewildering variety in warblers, particularly the genera *Acrocephalus* and *Phylloscopus*.
JACQUES RUINAARD

ALAN POOLE & FRANK B GILL (EDITORS) 1997. *The birds of North America*. Volume 8 (Nos. 281-320). Academy of Natural Sciences, Philadelphia, and American Ornithologists' Union, Washington DC. ISSN 1061-5466. USD 225.00 per volume of 40 species accounts; USD 7.50 per single species account.

Although not well-known among birders in Europe, *The Birds of North America* (BNA) is an important handbook collection of species profiles of the over 700 species that breed on the continent. It is the first handbook series dealing with North American birds since

R S Palmer's series (three volumes in five parts in 1962-1988, when the series was discontinued). A unique feature of BNA is that species accounts are published separately, rather than being bound in volumes containing all relevant species of one or several taxonomic groups. Species accounts are combined in volumes which are published once they are ready. This strategy has pros and cons. On the one hand, species accounts are highly up-to-date, delays are restricted to a minimum and customers can obtain single species accounts. On the other hand, volumes are heterogeneous and it may take some time before a species account is located. However, because species accounts are not bound, one is free to change the sequence. In my opinion, the advantages of BNA outweigh these disadvantages.

BNA is published in volumes of 40 accounts. Each volume numbers c 800 pages. Most species accounts cover 12-32 pages (most commonly 20, 24 or 28 pages). Volumes are unbound but are delivered in a luxurious box. The first volume was published in 1992, and the current volume 8 brings the total number of published species accounts to 320. The entire series will cover 18 volumes. At a rate of two volumes per year, the series will be complete in 2001. When complete, the entire series will take c 1.8 m of shelf space!

The species accounts of BNA are written by 700 leading experts, rather than by a small team of editors. This inevitably leads to some differences in emphasis but, generally, the species accounts are remarkably homogeneous. Each species account features a colour photograph, a detailed range map and detailed sections on identification, distribution, systematics, migration, habitat, food habits, vocalizations, behaviour, breeding, demography and populations, conservation and management, plumages and bare parts, measurements and priorities for future research. In contrast to other handbooks, BNA does not feature elaborate colour illustrations of plumages and geographic variation. Sections on conservation and priorities for future research are a welcome innovation of BNA. Importantly, BNA is much easier to read than some other handbooks because information in BNA is less condensed. The 40 species accounts under review include several well-known and widespread Holarctic species (eg. Gadwall *Mareca strepera*, Goshawk *Accipiter gentilis*), North American vagrants to Europe (eg. Spotted Sandpiper *Actitis macularia*, Cedar Waxwing *Bombicilla cedrorum*), subtropical seabirds (eg. Bulwer's Petrel *Bulweria bulwerii*, Wedge-tailed Shearwater *Puffinus pacificus*) and a number of Hawaiian endemics. Samples of texts of BNA are available on the Internet (<http://www.birdsofna.org>).

I fully agree with other reviewers who have praised the authors and editors of BNA for the quality of their texts. Publication of 320 well-researched, up-to-date and attractive accounts in just six years is an admirable achievement. BNA certainly should be considered as one of the highlights in ornithological publishing of the present decade. GEORGE SANGSTER

Aankondigingen & verzoeken

Descriptions of rare birds in Morocco The Moroccan Rare Birds Committee (MRBC) is still awaiting descriptions of the following rare birds seen in Morocco in 1997 (and one in 1996): White-faced Storm-petrel *Pelagodroma marina* (c 24 nautical miles off Agadir, 31 March); Western Reef Egret *Egretta gularis* (Merzouga, 25 April); Tawny Eagle *Aquila rapax* (Merzouga, 25 April); all observations of Barbary Falcon *Falco peregrinoides*; all three Porzana crakes (Oued Massa, 3 and 19 April); Senegal Thick-knee *Burhinus senegalensis* (La'ayoune, 17 February); Broad-billed Sandpiper *Limicola falcinellus* (Oued Massa, 4 January); Sabine's Gull *Larus sabini* (Asilah, 30 March); Richard's Pipit *Anthus richardi* (Merja Zerga, 27 December 1996); Isabelline Wheatears *Oenanthe isabellina* (Tan-Tan, 15 and 18 December; Dakhla, 16 February; Goulimine, Tagdilt and Merzouga, March); and Collared Flycatcher *Ficedula albicollis* (Merzouga, 25 April).

Moroccan ornithology needs everybody's help to study and protect the Moroccan bird life! All visitors to Morocco are urgently requested to submit their rare bird sightings to the MBRC. A complete list of the species that should be submitted to the MRBC can be obtained at the same address: Moroccan Rare Birds Committee (Comité d'Homologation du Maroc), c/o Jacques Franchimont (secretary), Quartier Abbas Lmsahdi, rue 6 no 22, VN 50000 Meknes, Morocco.

Birding in Guatemala Juan Fernando Hernandez is a Guatemalan birder interested to get in touch with and help Dutch or other European birders who are planning a birding trip to Guatemala. He speaks fluently English and has experience as a bird guide. He can be contacted as follows: Juan Fernando Hernandez, 4a calle 0-21 zona 1, Guatemala City, 01001 Guatemala, telephone +502-2321650, e-mail juanfer@centramerica.com.

Ziekte van Lyme De ziekte van Lyme, veroorzaakt door de beet van een met de bacterie *Borrelia burgdorferi* besmette teek, komt in Nederland steeds vaker voor en kan indien onbehandeld tot ernstige verschijnselen leiden (cf Dutch Birding 15: 15-17, 1993; 18: 203, 1996). De Stichting Samenwerkende Artsen- en Adviesorganisaties in de Gezondheidszorg (SAAG) heeft in samenwerking met onder meer Staatsbosbeheer en de Vereniging Natuurmonumenten een informatiebrochure samengesteld. Bij de Stichting SAAG kunt u deze brochure gratis verkrijgen. U kunt ook het complete tekenverwijdersetje 'teek it easy' bestellen. Dit setje bestaat uit een speciaal roestvrijstalen verwijderpincet, een desinfectiemiddel en uiteraard de informatiebrochure. U kunt een volledig ingevulde en ondertekende Eurocheque of girobetaalkaart ten bedrage van NLG 17.95 sturen naar: Stichting SAAG, Postbus 160, 1540 AD Koog aan de Zaan, Nederland. U krijgt het setje binnen twee weken thuisgestuurd.

DBA-nieuws

Wijziging telefoonnummer Dutch Birding-inspreeklijn In verband met de verplaatsing van het computersysteem van de Dutch Birding-informatielijnen naar een andere locatie zal met ingang van 2 juni 1998 het telefoonnummer van de Dutch Birding-inspreeklijn

veranderen in 010-4281212. Als geheugensteuntje zijn op de met dit nummer meegezonden brief twee uitneembare kaartjes aangebracht waarop het nieuwe nummer staat vermeld.

CSNA-mededelingen

Personele uitbreiding CSNA Met ingang van 1 mei 1998 maakt Ronald Sluys deel uit van de Commissie Systematiek Nederlandse Avifauna (CSNA). Hij is werkzaam op het Instituut voor Systematiek en Populatiebiologie, Zoologisch Museum, Universiteit van Amsterdam, en is onder systematici vooral bekend om zijn bijdragen aan fylogenetische theorie en methodologie. De CSNA bestaat nu uit vijf leden; naast Ronald Sluys zijn dit Arnoud B van den Berg, Cornelis J Hazevoet, C S (Kees) Roselaar en George Sangster (secretaris).
GEORGE SANGSTER

Additional member of CSNA Ronald Sluys has agreed to join the Dutch Committee for Avian Systematics (CSNA). He is an expert on phylogenetic theory and methodology and is a professional systematist at the Institute of Systematics and Population Biology, Zoological Museum, University of Amsterdam. With effect from 1 May 1998, Ronald Sluys has become a voting member of the CSNA. The CSNA now consists of five members; in addition to Ronald Sluys these are Arnoud B van den Berg, Cornelis J Hazevoet, C S (Kees) Roselaar and George Sangster (secretary).
GEORGE SANGSTER

Masters of Mystery

SWAROVSKI
OPTIK

Solutions of first round 1998

The solutions of mystery photographs I-II of the first round of 1998 (Dutch Birding 20: 42-43, 1998) appear below.

I None of the entrants had any problems to identify this bird as one of the wheatears *Oenanthe*. Although in some species the adult females can be very male-like (for instance in the nominate subspecies of Mourning Wheatear *O lugens lugens*), the sharp demarcated and solid black throat-patch indicates that this bird is a male in spring. So the solution should not be very difficult.

The combination of black throat-patch and clear white underparts can be found on several wheatear species. Of these, the subspecies of Northern Wheatear *O oenanthe* from North Africa, Seebohm's Wheatear *O o seebohmi*, is immediately suggested by the third important feature of the mystery bird, the pale blue-grey upperparts and crown. Male Red-tailed Wheatear *O xanthopyrna* also has greyish upperparts and crown but these are less bluish (contrasting less with the less blackish wings); this species can also be ruled out by its rufous tinge on the underparts, especially on the undertail-coverts. Note that the upperparts of some males Eastern Black-eared Wheatear *O melanoleuca* are rather greyish but not as blue-grey as those of the mystery bird.

A good feature for male Seebohm's is formed by the pale scapulars of the mystery bird. In males of this race, the scapulars are of the same (blue-grey) colour as the mantle, whereas the scapulars of male Eastern Black-eared are black (as the wing). Other features of the mystery bird typical for Seebohm's include the exact form of the black throat-patch (extending just onto the upper-breast and not connected with the black wings) and the whitish forehead and well-defined clear white supercilium which contrast with the blue-grey crown.

This Seebohm's Wheatear was photographed at Boumalne-Tinerhir, Morocco, on 10 April 1997 by Arnold van den Berg. The same bird appears as plate 38. 90% of entrants identified it correctly, with incorrect answers including Eastern Black-eared (4%) and Red-tailed Wheatear (2%).

II The greenish legs of this mystery bird immediately narrow the choice down to the green-legged (or greenish yellow-legged) waders, whilst some of these (eg, Long-toed Stint *Calidris subminuta*, Least Sandpiper *C minutilla* and the dowitchers *Limnodromus*) can be easily ruled out by the primaries which extend well beyond the tertials and slightly beyond the tail-tip. Both Red Knot *C canutus* and Great Knot *C tenuirostris* can show dull greenish grey legs combined with an obvious primary projection, but these species lack the mystery bird's prominent whitish supercilium, dark crown and rather long tibia (indicating a long-legged wader). A closer look at the pattern of the underparts and upperparts reveals some additional features. The underparts show distinct streaks on the breast which continue onto the flanks. The mantle, scapulars and tertials are dark brown, almost blackish, and the wing-coverts are grey-brown and show a dark shaft-streak and subterminal mark. Note also the slight contrast between the rufous fringes of the mantle feathers and the buffish-white fringes of the scapulars and coverts. These features are typical for juvenile Stilt Sandpiper *Micropalama himantopus*. Although Curlew Sandpiper *C ferruginea* was already ruled out by the greenish legs of the mystery bird, its juvenile plumage is rather similar to that of juvenile Stilt Sandpiper. Compared with the latter, Curlew Sandpiper also differs in the streaking on the underparts which is faint and restricted to the breast (extending on to flanks and undertail-coverts in Stilt), the scapulars which are paler centred (not as dark brown as on Stilt) and the fringes of the mantle feathers which are less rufous and contrast less with the buff fringes of the scapulars and coverts.

This juvenile Stilt Sandpiper was photographed at Cape May, New Jersey, USA, in August 1997 by Kevin Karlson. The same bird appears as plate 39. Note the presence of already a few grey winter feathers on the mantle and scapulars, reflecting the relatively early start of juvenile Stilt Sandpiper's moult into first-winter plumage. European records of juvenile, first-winter or first-summer Stilt Sandpiper are surprisingly rare: out of the 26 Stilt Sandpipers recorded in Britain and Ireland, only one was aged as a juvenile and one as a first-summer.

This bird was identified correctly by 64% of the entrants; incorrect answers included a variety

of other waders such as Red Knot (9%), Curlew Sandpiper (5%), Sharp-tailed Sandpiper *C acuminata* (4%) and Ruff *Philomachus pugnax* (4%).

This round was not very difficult and no less than 75 entrants identified both mystery birds correctly. The names of all of these entrants are given at <http://www.xs4all.nl/~eland/dutchbirding> where an overview of the leadership of the competition will be given. From them, Emmanuel Cappe, Thierry Fournet (both from France) and Aat Schaftenaar (from the Netherlands) were drawn and will receive a copy of the Helm identification guide *Warblers of Europe, Asia and North Africa* by Kevin Baker, donated by A&C Black.

Diederik Kok, *Pelmolenweg 4, 3511 XN Utrecht, Netherlands (d.s.kok@stud.chem.ruu.nl)*
Nils van Duivendijk, *Guldenhoeve 34, 3451 TG Vleuten, Netherlands*

38 Seebohm's Wheatear / Seebohms Tapuit *Oenanthe oenanthe seebohmi*, male, Boumalne-Tinerhir, Morocco, 10 April 1997 (*Arnoud B van den Berg*)

39 Stilt Sandpiper / Steltstrandloper *Micropalama himantopus*, juvenile, Cape May, New Jersey, USA, August 1997 (*Kevin T Karlson*)

Second round 1998

Please, study the rules (Dutch Birding 20: 42-43, 1998) carefully and identify the birds in mystery photographs III and IV. Solutions can be sent in three different ways:

- by *postcard* to Dutch Birding Association, Postbus 75611, 1070 AP Amsterdam, Netherlands
- by e-mail to d.s.kok@stud.chem.ruu.nl (a confirmation of arrival will be sent)

- by Internet via the homepage of the Dutch Birding Association, <http://www.xs4all.nl/~eland/dutchbirding>

Entries for the second round have to arrive by **20 June 1998**. From those entrants having identified both mystery birds correctly, three persons will be drawn who will receive a copy of the Dutch Birding vogelgids 1, *Skuas and Jaegers: a guide to the skuas and jaegers of the world* by Klaus Malling Olsen and Hans Larsson, donated by GMB uitgeverij.

*Diederik Kok, Pelmolenweg 4, 3511 XN Utrecht, Netherlands (d.s.kok@stud.chem.ruu.nl)
Nils van Duivendijk, Guldenhoeve 34, 3451 TG Vleuten, Netherlands*

WP reports

This review lists rare and interesting birds reported in the Western Palearctic mainly in **March-April 1998** and focuses on north-western Europe. The reports are largely unchecked and their publication here does not imply future acceptance by the rarities committee of the relevant country. Observers are requested to submit records to each country's rarities committee. Corrections are welcome and will be published.

A family of two adults and two first-winters as well as four singles **Black Brant** *Branta nigricans* were seen on Texel, Noord-Holland, from 15 March onwards; in addition, there were about five singles at other sites in the Netherlands in April. On 9 April, 360 **Ruddy Shelducks** *Tadorna ferruginea* were counted at Merzouga, Tafilalt, Morocco. The male **Canvasback** *Aythya valisineria* in England stayed at Welney, Norfolk, until 9 March. A male **Ring-necked Duck** *A collaris* was present at Reykjavik, Iceland, from 1-9 March. In Ireland, a female **Lesser Scaup** *A affinis* was seen on the North Slobs, Wexford, from late January to 12 March and a male was reported from Ardboe Point, Tyrone, on 16 March. In the second week of April alone, three single individuals were reported in England. If accepted, a female **Bufflehead** *Bucephala albeola* at Macroom, Cork, from 18 January to 8 March will be the first for Ireland. Another Bufflehead stayed at Solihull, West Midlands, England, on 14-16 April. During the second half of March and in April, six **American Wigeons** *Mareca americana* were reported in the Netherlands and at least four (until the second week of April) in France; there were, for instance, also c 10 in Britain, two in Denmark and several in Iceland and Ireland. An influx of **Green-winged Teal** *Anas carolinensis* (possibly, up to seven) occurred in Sweden. A **Black Duck** *A rubripes* stayed during March at Lagoa de Caque, Lugo, Galicia, Spain. In Iceland, two males were reported during March from two sites.

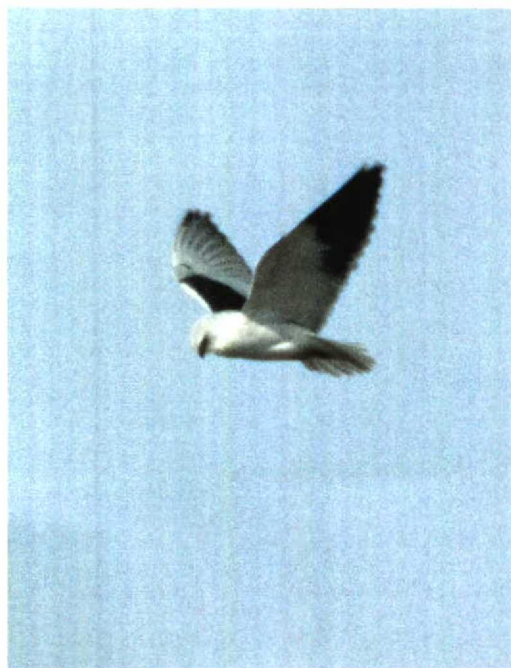
The adult **Pied-billed Grebe** *Podilymbus podiceps* remained through April at Rostellan, Cork, Ireland. Other individuals had been present this winter at Tooting Bec, Greater London, England, from 5 December to 10 February (presumably, the same had been in Greater London from 26 January to 30 March 1997) and at Vlaardingen, Zuid-Holland, the Netherlands, on 1-10 January. In Cornwall, England, one stayed at Crowdy from 31 March to 19 April. In the first week of May, 119 sightings of **Bulwer's Petrel** *Bulweria bulwerii* were made in the Canary Islands. The first **Pink-footed Shearwater** *Puffinus creatopus* for the Atlantic Ocean concerned a specimen recently identified in the Buenos Aires zoological museum which was collected in May 1981 at Valdés Peninsula, Chubut, Argentina. Two **Red-billed Tropicbirds** *Phaethon aethereus* were seen on Fuerteventura, Canary Islands, on 20 April. The world's largest breeding colony of **Dalmatian**

Pelican *Pelecanus crispus*, at Mikri Prespa NP in Greece, suffered a severe blow during March when a single fisherman succeeded to chase most of 250 pairs from their nests over a period in excess of three hours before he was stopped by a warden. The outcome of this incident was the loss of 200 nests. An early **Squacco Heron** *Ardeola ralloides* stayed at Pensthorpe, Norfolk, from 26 April onwards. In the Netherlands, an influx of **Cattle Egrets** *Bubulcus ibis* became apparent during April when 13 individuals were reported, including six at Oostvaardersplassen, Flevoland, on 3 May. On 30 April, 10 **Great White Egrets** *Casmerodius albus* flew over Taroudannt, Morocco. During April, at least 22 **Glossy Ibises** *Plegadis falcinellus* were present at Oued Massa, Agadir, Morocco, where breeding was reported last year. On the Dutch border at Zwillbrocker Venn, Nordrhein-Westfalen, Germany, two **Greater Flamingos** *Phoenicopterus roseus* and 17 **Chilean Flamingos** *P chilensis* were present on 26 April at the breeding colony which was not occupied in 1997.

On 29 March, the second **Black-shouldered Kite** *Elanus caeruleus* for the Netherlands was seen at De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, where it stayed until 31 March. An hour later on 29 March, the first for Denmark and the northernmost ever for Europe was discovered at Grenen, Skagen, Nordjylland, where it was also present on 30 March. Again in Nordjylland, one flew over Råbjerg Mile, 15 km south-west of Skagen, on 21 April. On 19 April, the second for Belgium was seen at Harchies, Hainaut. The first **Red Kite** *Milvus milvus* for Iceland in February-March was a wing-tagged first-winter which originated from the reintroduced population in Scotland. The first **Pallid Harrier** *Circus macrourus* for mainland Spain was an adult male on 26 March over Sant Pere de Roda, Girona. The male which has been present each summer since 1993 near Bremen, Germany, returned on 14 April at Höhe Kreuzdeich; later in the month, however, it was no longer reported. In the Camargue, Bouches-du-Rhône, France, one was seen on 21 April. The first for 1998 in Denmark was an adult male at Danzigmand, Læsø, Nordjylland, on 1 May. The long-staying **Long-legged Buzzard** *Buteo rufinus* in the Camargue remained from 13 January through March. A **Swainson's Buzzard** *B swainsoni* was photographed on 27 March at Sede Boquer, Negev, Israel (a previous report of this North American species for Israel dated from 19 March 1989; there is one other WP record on 6 May 1986 in Norway). In March, for the first time ever, **Imperial Eagles** *Aquila heliaca* started to breed in the Czech Republic. An **Eleonora's Falcon** *Falco eleonora* was seen at Leucate, Aude, France, on 26 April. A **Lanner Falcon** *F biarmicus* continued to be present at Saint-Denis-du-Payré, Vendée, France, from 22 November to at least 8 March. A white **Gyr Falcon** *F rusticolus* on Schiermonnikoog, Friesland, from 24 March

40 Black-shouldered Kite / Grijze Wouw *Elanus caeruleus*, adult, Grenen, Nordjylland, Denmark, 30 March 1998 (Erik Christophersen)

41 Black-shouldered Kite / Grijze Wouw *Elanus caeruleus*, adult, De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland, Netherlands, 30 March 1998 (Leo J R Boon/Cursorius)

to at least 30 March concerned (only) the sixth record for the Netherlands and the second of a white one. From 12 March onwards, a white morph was seen several times on North Uist, Western Isles, Scotland. On 5-8 April, the first twitchable white morph since 12 years for England stayed at Wembury, Devon; it also turned up at Rame Head, Cornwall. On 3-16 April, one was present at Balranald, Highland, Scotland. In Denmark, a dark morph juvenile stayed from 18 February to at least 9 April at Frederiksberg Have, København, Nordsjælland.

Four **Great Bustards** *Otis tarda*, together with 74 Little Bustards *Tetrax tetrax*, were seen in the Crau, Bouches-du-Rhône, on 6 April. At Stodmarsh, Kent, England, the returning **American Coot** *Fulica americana* was rediscovered on 16 April. In Cyprus, a **Cream-coloured Courser** *Cursorius cursor* was reported at Lara Beach on 17 March. In France, single **Sociable Lapwings** *Vanellus gregarius* were seen near Vesoul, Haute-Saône, on 9-11 March and at Grisy-sur-Seine, Seine-et-Marne, on 15 March. In the Netherlands, one stayed at Welschap, Eindhoven, Noord-Brabant, on 1-9 April. In Germany, there were three reports in Hessen between 29 March and 5 April (Marburg, Bad Nauheim and Pohlheim). The fourth **White-tailed Lapwing** *V leucurus* for the Netherlands (and Europe's first for February)

stayed from 21 February to 8 March between Assendelft and Krommenie, Zaanstad, Noord-Holland. From 31 March to at least 24 April, a **Semipalmated Plover** *Charadrius semipalmatus* was again present at Dawlish Warren, Devon, England, where supposedly the same bird stayed from 20 April to 21 September 1997. The seventh **Caspian Plover** *C asiaticus* for Cyprus was at Paphos lighthouse on 16-17 April. A first-summer **Stilt Sandpiper** *Micropalama himantopus* on 23-24 April at Rødebro, Arup Vejle, Thisted, Nordjylland, was the first for Denmark. The first **Swinhoe's Snipe** *Gallinago megala* for Israel and possibly the WP stayed at Hula reserve from 28 February to 4 March. A survey of **Slender-billed Curlew** *Numenius tenuirostris* for 1990-97 in Ornithos 5: 22-35, 1998, shows that in 1997 there were four reports in Greece: one (from 4 December 1996) until 21 March at Evros delta; two on 30 March at Axios delta, two on 10-18 April at Evros delta and one on 27 November at Evros delta. Besides, there were reports in 1997 from the Caspian Sea area in Kazakhstan of a group of seven on 27 August and five on 19 September. There were no reports during 1997 for other countries. In 1996, only seven individuals had been seen: on 31 March one at Lentini, Sicily, Italy; on 1-3 April one and on 13 April two at Evros delta; on 1-10 May one at the Hortobágy, Hungary; on 27 June one at Porto Lagos, Greece; and on 9 July 1996 one in

Russia. So far, the only report for 1998 concerned a putative first-summer on 4-7 May at Druridge Bay, Northumberland; if accepted, it will be the first for Britain. In the Camargue, eight **Marsh Sandpipers** *Tringa stagnatilis* were seen on 4 April. The fourth **Greater Yellowlegs** *T. melanoleuca* for Spain was reported at Marismas de Baldaio, A Coruña, Galicia, on 22 March. Two first-winter **Lesser Yellowlegs** *T. flavipes* were together at Banks, Southport, Lancashire, England, from 31 January into March. During April, four singles were present in England and one in Ireland. A **Terek Sandpiper** *Xenus cinereus* was present in the Camargue until at least 21 April. The **Spotted Sandpiper** *Actitis macularia* at Roquito del Fraile, Tenerife, Canary Islands, remained until 25 February and was rediscovered on 22 March at Las Galletas.

Also on Tenerife, a first-winter **Mediterranean Gull** *Larus melanocephalus* was seen at Las Galletas and later at Roquito del Fraile from 10 March onwards. In Scotland, single **Laughing Gulls** *L. atricilla* stayed on 6-11 April in Tyne and Wear and from 5 April onwards at Boddam Voe, Shetland (where one was also seen on 18-19 March). In Agadir, Morocco, an influx of more than 10 **Sabine's Gulls** *L. sabini* became apparent at Tamri (up to six adults on 29-30 April), Oued Souss (a first-summer on 17 April and an adult on 1 May) and Cap Rhir (two adults on 1 May). An adult and a first-winter **Bonaparte's Gull** *L. philadelphia* were present on

1 March at The Lough, Cork, with the first-winter still present on at least 11 March. Another adult turned up at Aasee, Münster, Westfalen, Germany, from 19 March to at least 9 April. In England, one was seen on 5 April in Plymouth. The fourth **Slender-billed Gull** *L. genei* for Austria was on 9 April at Lange Lacke, Burgenland. A spring peak of 14 **Ring-billed Gulls** *L. delawarensis* (including 12 adults) was reported at Sandymount, Dublin, Ireland, on 17 March. In April, **American Herring Gulls** *L. smithsonianus* were still seen at four sites in Britain. In north-western France, two adult **Pontic Gulls** *L. cachinnans cachinnans* were present at Boulogne-sur-Mer, Pas-de-Calais. The adult **Thayer's Gull** *L. glaucooides thayeri* discovered on 22 February at Killybegs, Donegal, Ireland, was last seen on 15 March. In addition to c 12 **Kumlien's Gulls** *L. g. kumlieni* reported in Ireland during January-February, three were seen in March; one stayed on St Mary's, Scilly, from 6 April. Possibly the third **Glaucous Gull** *L. hyperboreus* for the Canary Islands was a second-winter at Las Palmas, Gran Canaria, on 13 March. In the Netherlands, an adult summer **Ross's Gull** *Rhodostethia rosea* was photographed at West aan Zee, Terschelling, Friesland, on 9 April. In Britain, apart from up to four in Shetland, the species was reported in Plymouth from 27 February to 24 March, in Devon on 10 April, and in Grampian on 11-12 April. In the Canary Islands, a **Sooty Tern** *Sterna fuscata* was seen at Caleta de Fustes, Fuerteventura, on 9 February. A possible **Black Skim-**

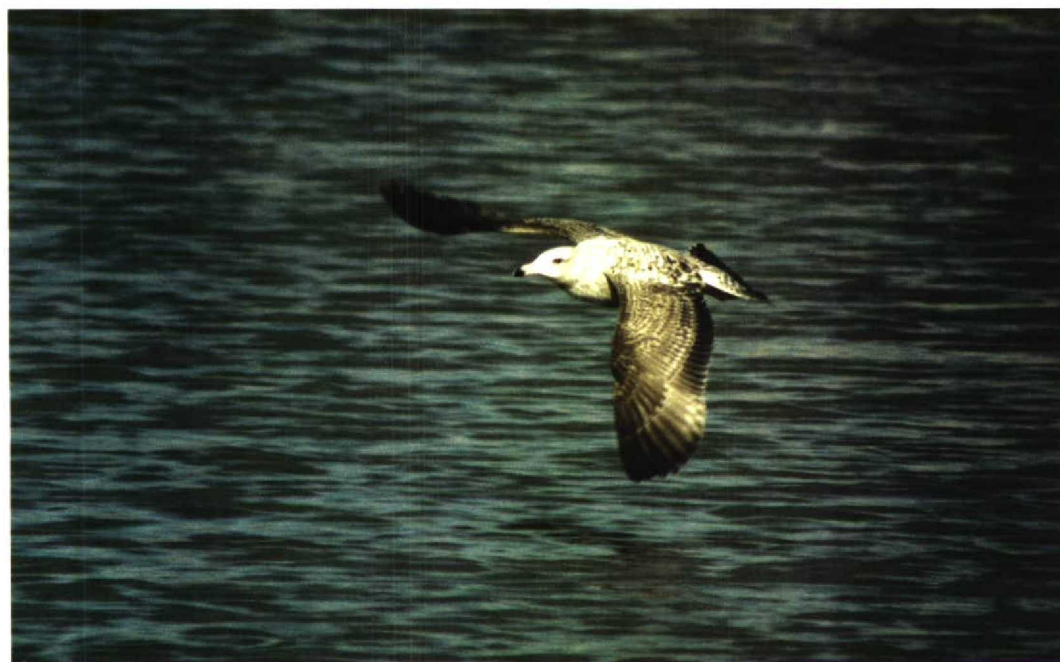
42 Ring-necked Duck / Ringsnaveleend *Aythya collaris*, Reykjavík, Iceland, 3 March 1998 (Gunnar Hallgrímsson)

43 Thayer's Gull / Thayers Meeuw *Larus glaucooides thayeri*, adult, Killybegs, Donegal, Ireland, February 1998
(Anthony McGeehan)

44 American Herring Gull / Amerikaanse Zilvermeeuw *Larus smithsonianus*, first-winter, Fishguard, Dyfed, Wales,
1 April 1998 (Tom Lowe)

45 Grey Hypocolius / Zijdestaart *Hypocolius ampelinus*, Eilat, Israel, 7 April 1998 (Kris De Rouck)

46 Black-throated Thrush / Zwartkeellijster *Turdus ruficollis atrogularis*, adult male, West-Terschelling, Terschelling, Friesland, Netherlands, 12 April 1998 (Ruud E Brouwer)

47 Basra Reed Warbler / Basrakarekiet *Acrocephalus griseldis*, Eilat, Israel, March 1998 (Arie Ouwerkerk)

mer *Rynchops niger* seen at Walvis Bay, Namibia, in February might be the first for Africa.

A **Eurasian Scops Owl** *Otus scops* was found (freshly) dead at Brownstown Head, Waterford, Ireland, on 5 April. In the Netherlands, the **Eagle Owl** *Bubo bubo* at Maastricht, Limburg, had two young. A minor influx of **Snowy Owls** *Nyctea scandiaca* in January brought nine individuals into southern Finland. Several sightings occurred in Denmark and, in February, one was seen on Waddensea islands in Germany. A **Little Swift** *Apus affinis* at Paphos lighthouse on 8 April was the seventh for Cyprus, if accepted. The second **Bar-tailed Desert Lark** *Ammomanes cincturus* for the Canary Islands was seen on La Gomera on 27 February, and the third **Hoopoe Lark** *Alaemon alaudipes* stayed at Calets de Fustes, Fuerteventura, on 1-4 March. A **Crag Martin** *Ptyonoprogne rupestris* at Hammeren, Bornholm, on 23 April was the third for Denmark. A **Calandra Lark** *Melanocorypha calandra* was present on St Agnes, Scilly, from 17 April. The first **Blyth's Pipit** *Anthus godlewskii* for France was a first-winter discovered in the Crau on 16 January and still present on at least 8 March. Up to three **Olive-backed Pipits** *A hodgsoni* at Paphos lighthouse on 22-23 March concerned, if accepted, the second record for Cyprus. The fourth **Black-headed Wagtail** *Motacilla feldegg* for Denmark was a male at Tryggelev Nor, Langeland, Fyn, on 29

April. Another was in northern Wales on 8 May. The first **Citrine Wagtail** *M citreola* for South Africa was at Port Elizabeth in early May. The first **East Siberian Wagtail** *M ocularis* for eastern North America was discovered on 16 April at Huntingdon Beach, South Carolina, USA. A rather elusive **Grey Hypocolius** *Hypocolius ampelinus* present at Elifz, Eilat, from December 1997 through March was the sixth for Israel. The first **Black-throated Accentor** *Prunella atrogularis* for France was staying in a private garden at Chezy-sur-Marne, Aisne, from 7 December to 18 March.

A **Black Scrub-robin** *Cercotrichas podobe* stayed during March at Eilat. A male **Red-spotted Bluethroat** *Luscinia svecica svecica* trapped on 9 April at Castricum, Noord-Holland, was the earliest ever for the Netherlands. The two wintering **Desert Wheatears** *Oenanthe deserti* in Sweden remained until 14 March at Lerhamn, Skåne, and until 10 March at Falkenberg, Halland. Similarly, the one in the Camargue was present from 16 December to 26 March. Seven individuals were reported during 16-19 March in three areas in Cyprus. In England, singles stayed at Folkestone, Kent, on 28-29 March and at Flamborough Head, Yorkshire, on 5-6 April. Up to eight **Red-tailed Wheatears** *O xanthopyrna* were seen during March at Wadi Shlomo, Eilat. An obliging adult summer male **Black-throated Thrush** *Turdus ruficollis atrogularis* on Terschelling on 12-14 April was the fourth for the

48 Red-spotted Bluethroat / Roodsterblauwborst *Luscinia svecica svecica*, first-summer male, Castricum, Noord-Holland, Netherlands, 9 April 1998 (André J van Loon/Vrs Castricum)

49 Sociable Lapwing / Steppekievit *Vanellus gregarius*, Eindhoven, Noord-Brabant, Netherlands, 5 April 1998 (Patrick Palmen)

Netherlands. A female was present at Snettisham, Norfolk, on 25-28 April. In Norway, a **Naumann's Thrush** *T naumanni naumanni* was seen on 5-10 April at Finnanger, Namsos, Nord-Trøndelag. The first **Dusky Thrush** *T n eunomus* for the UAE stayed at Safa Park from 12 March onwards. The second **Cetti's Warbler** *Cettia cetti* for Sweden was a second-year trapped twice at Ottenby, Öland, during 24-27 April. At Eilat, two single **Basra Reed Warblers** *Acrocephalus griseldis* were seen on 24 March and from 26 March. Two single **Hume's Warblers** *Phylloscopus humei* were also present at Eilat from 24 March. In Dorset, England, a **Dusky Warbler** *P fuscatus* stayed from 23 January into March at Lodmoor, Weymouth. Photographs of an alleged hitherto unknown species, 'Bradshaw's Warbler' *Hippolais magniocularis*, trapped on 3 May 1989 at Maasvlakte, Zuid-Holland, show a Willow Warbler *P trochilus* (contra Br Birds 91: 190-191, 1998).

In England, a **Short-toed Treecreeper** *Certhia brachydactyla* was trapped several times at Dungeness, Kent, on 29-31 March. In Sweden, single eastern **Great Grey Shrikes** *Lanius excubitor homeyeri* were seen at Paviken, Gotland, on 22 March and on Öland on 23-29 March. The **Daurian Jackdaw** *Corvus dauuricus* flying past Blåvands Huk, Ribe, on 12 April 1997 (just weeks before the second for the Netherlands) was recently accepted by the Danish rarities committee. The three

House Crows *C splendens* at Hoek van Holland, Zuid-Holland, the Netherlands, remain present and were seen nesting on 17 April. In the Canary Islands, a **Blue-eared Glossy Starling** *Lamprotornis chalybaeus* (possibly ship-assisted) was discovered at San Andrés, Tenerife, on 9 March. During March, the first **House Sparrows** *Passer domesticus* for the Canary Islands were found at Las Palmas, Gran Canaria. The second **Spanish Sparrow** *P hispaniolensis* for Slovenia was photographed in Orehova Vas on 23 September 1997 and the long-staying male at Waterside, Cumbria, England, remained through April. A **Golden Sparrow** *P luteus* was present at Las Tejitas, Tenerife, on 7-10 March. This winter's total number of **Two-barred Crossbill** *Loxia leucoptera* for the Netherlands increased to 152, with at least seven males at Castricum, Noord-Holland, from 13 March into April. Besides, 17 individuals remained into April at Baarn, Utrecht, several were still seen in March at Waskemeer, Friesland, and 15 were present on 29 March at Rheden, Gelderland. In England, a female stayed at Forest of Dean, Gloucestershire, from 15 February into March. In Denmark, a long-staying group of up to 11 remained through April at Nystrup Klitplantage, Thisted, Nordjylland. A first-winter **Dark-eyed Junco** *Junco hyemalis* stayed from 15 December to 7 April at Chester, Cheshire, England (Birding World 11: 11, 1998). On 10 February, several **Pine Buntings** *Emberiza leucocephalos* were found in the Camargue at the site where last winter

up to eight were seen. Single females were wintering in Italy at Macchiatonda, Rome, and at the regular site of Serchio river mouth. In the Netherlands, a male was present at Kooioerdstuifdijk, Ameland, on 10-15 March. On 4 May, a male **Yellow-browed Bunting** *E. chrysophrys* was discovered on Hoy, Orkney, Scotland. A singing male **Rustic Bunting** *E. rustica* stayed at Hellebæk Avlsgård, Helsingør, Nordsjælland, Denmark, on 15-23 March. Apart from a few single Rustic and **Little Buntings** *E. pusilla* reported in spring elsewhere, five Little Buntings near Brennilis, Finistère, France, on 26 April were remarkable. In Norway, a singing **Pallas's Reed Bunting** *E. pallasi* was reported on 21 March at Borrevannet, Borre, Vestfold. A **Corn Bunting** *Miliaria calandra* stayed from 29 March to 5 April in Wexford, Ireland, where it is nowadays a great rarity.

For a number of reports, publications in Birding World, Birdwatch, British Birds, Limicola, Ornithos, Vår Fågelvärld, Winging It and World Birdwatch were consulted. News from Britain was kindly supplied by Birdline

(0891-700-222 or 0891-700-242) and Rare Bird News (0881-888-111). I wish to thank Juan Mazar Barnett (Argentina), Peter Barthel (Germany), Rolf Christensen, Tony Clarke (Canarian Nature Tours), Andrea Corso, Hugh Delaney (Ireland), Eric Dempsey, Gunter De Smet, Jochen Dierschke (Germany), Hugues Dufourmy (Morocco), Enno Ebels, Thierry Fournet, Peter Fraser (UK), Ian Green (Morocco), Marcello Grusso, Morten Günther, Ricard Gutiérrez, François Hupet, Erling Jirle, Yves Kaiser, Chris Kightley (Limosa Holidays), Guy Kirwan (OSME), Paul Lehman, Pierre Le Maréchal (France), André van Loon, Teus Luijendijk, Anthony McGeehan, Richard Millington, Geir Mobakken, Gerald Oreel, Arie Ouwerkerk, Gunnlaugur Pétursson (Iceland), Stefan Aki Ragnarsson (Iceland), Colin Richardson (UAE), Luciano Ruggieri (Italy), René van Rossum, Thomas Sacher, George Sangster, Bob Scott, Tom van Spanje, Lars Svensson, Yannis Tsougrakis, Martin Vavrik, Milan Vogrin and Willem van der Waal for their help in compiling this review.

Arnoud B van den Berg, Duinlustparkweg 98, 2082 EG Santpoort-Zuid, Netherlands
(Arnoud.vandenBerg@inter.nl.net)

Recente meldingen

Dit overzicht van recente meldingen van zeldzame en interessante vogels in Nederland en België beslaat voornamelijk de periode **februari-maart 1998**. De vermelde gevallen zijn merendeels niet geverifieerd en het overzicht is niet volledig. Alle vogelaars die de moete namen om hun waarnemingen aan ons door te geven worden hartelijk bedankt.

Waarnemers van soorten in Nederland die worden beoordeeld door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna wordt verzocht hun waarnemingen zo spoedig mogelijk toe te zenden aan: CDNA, Postbus 45, 2080 AA Santpoort-Zuid, Nederland. Hiertoe gelieve men gebruik te maken van CDNA-waarnemingsformulieren die eveneens verkrijgbaar zijn bij bovenstaand adres.

Nederland

ZWANEN TOT VALKEN De **Fluitzwaan** *Cygnus columbianus* bleef tot 8 februari aanwezig in de omgeving van Spijkerboor, Drenthe. De in de vorige rubriek gemelde groep van zeven **Sneeuwganzen** *A. caerulescens*, zou naar verluidt zijn losgelaten bij Oslo (Noorwegen). Het totaal aan **Dwergganzen** *Anser erythropus* bedroeg in deze periode 43. Dit kwam vooral voor rekening van de groep van 22 die tot 22 februari verbleef in de polders achter de Putten van

Camperduin, Noord-Holland, en van de 11 vogels begin februari in de Anjumer Kolken, Friesland. Een **Hutchins' Canadese Gans** *Branta hutchinsii* in de Aalkeetbuitenpolder, Vlaardingen, Zuid-Holland, van 9 tot 12 februari was waarschijnlijk dezelfde als de vogel die tot 2 januari verbleef aan het Haringvliet, Zuid-Holland. Er werden 13 **Roodhalsganzen** *B. ruticolis* doorgegeven. Er waren nog **Witbuikrotganzen** *B. hrota* op 1 februari bij Scharendijke, Zeeland, en op 7 maart bij Burghsluis, Zeeland. **Zwarte Rotganzen** *B. nigricans* waren algemener: op 4 februari twee bij Oudeschild, Texel, Noord-Holland; tot 22 februari in de wijde omgeving van de Prunjepolder, Zeeland; op 13 maart op Ameland, Friesland; op 14 maart bij Hippolytushoef, Noord-Holland; tot 22 maart maximaal acht op Texel, waaronder een familie van vier in de omgeving van De Cocksdoorp; en vanaf 18 maart twee op Schiermonnikoog, Friesland. Op 14 februari werd een **Witoegeend** *Aythya nyroca* weer gezien in de omgeving van Osen, Limburg. Andere exemplaren zwommen van 14 tot 28 februari in het Witte Veen bij Buurse, Overijssel, van 22 tot 28 februari (een tamme) langs het pad naar de hut de Zeearend in het Oostvaardersplassengebied, Flevoland, en van 22 tot 24 maart op de Malpievennen, Noord-Brabant. De dienstregeling van de **Witkoppeend** *Oxyura leucocephala* te Amsterdam en Ouderkerk aan de Amstel, Noord-

50-51 Giervalk / Gyr Falcon *Falco rusticolus*, onvolwassen, Schiermonnikoog, Friesland, 27 maart 1998
(Arnoud B van den Berg)

Holland, zag er als volgt uit: op 1 februari op de Ouderkerkerplas, op 2 februari op het Nieuwe Diep, op 3 en 8 februari weer op de Ouderkerkerplas, op 11 en 12 februari op het Kleine Nieuwe Diep en op 14 februari opnieuw op de Ouderkerkerplas. Het maximale aantal **Ijseenden** *Clangula hyemalis* langs de Brouwersdam, Zuid-Holland/Zeeland, bedroeg slechts zes op 6 februari. **Amerikaanse Smienten** *Mareca americana* verbleven van 26 tot 29 maart nabij Spaarndam, Noord-Holland, en op 27 maart in de Lauwersmeer, Groningen. Op 25 februari werden minimaal 200 **Roodkeelduikers** *Gavia stellata* geteld aan de buitenzijde van de Brouwersdam. Binnenlandwaarnemingen van **Parelduikers** *G. arctica* waren er van 29 januari tot 8 februari op de Nedereindse Plas bij IJsselstein, Utrecht, van 6 tot 11 februari ten oosten van Drachten, Friesland, van 15 tot 17 februari te Utrecht, Utrecht, en op 14 maart bij de Clausentrale te Maasbracht, Limburg. Eén tot twee **Ijsduikers** *G. immer* verbleven in februari nog langs de Brouwersdam. **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis* waren spaarzaam; langsvliegende werden gezien op 8 maart bij Westkapelle, Zeeland, en op 18 maart bij Scheveningen, Zuid-Holland. Een onvolwassen **Kuifaalscholver** *Stictocorbo aristotelis* zwom van 16 tot 19 maart tussen de havenhoofden bij Scheveningen. Tot in maart werden **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* waargenomen in de Millingerwaard, Gelderland, en twee bij het Veerse

Meer, Zeeland. Eén exemplaar vloog op 15 februari langs Breskens, Zeeland. In totaal werden c 20 **Grote Zilverreigers** *Casmerodius albus* doorgegeven van 14 verschillende locaties. Voor langere tijd pleisterden exemplaren tot in maart (maximaal drie) in de Millingerwaard, tot 29 maart twee bij Glimmen, Groningen, tot 15 februari in de Lauwersmeer, van 18 februari tot 14 maart (en misschien nog wel in april) vier bij Woerdense Verlaat, Zuid-Holland, en van 7 tot 13 maart ten zuiden van Schalkwijk, Utrecht. De eerste **Purperreiger** *Ardea purpurea* werd gemeld op 19 februari ten oosten van Uithoorn, Noord-Holland. Eén van de drie toppers in deze periode was de **Grijze Wouw** *Elanus caeruleus* die op 29 maart op de noordpunt van Texel werd ontdekt. De hele middag kon deze prachtige vogel door velen jaged worden waargenomen. Het was weliswaar de tweede voor Nederland, maar ongetwijfeld voor alle hedendaagse twitchers de eerste binnen de landsgrenzen. Ook op 30 maart was de vogel nog ter plekke maar op 31 maart werd hij wat vliegeriger en werd daarna niet meer gezien. **Rode Wouwen** *Milvus milvus* werden waargenomen op 1 maart in de Ooypolder, Gelderland; op 10 maart boven Amsterdam; op 17 maart bij Bakkeveen, Friesland; op 18 maart bij Ede, Gelderland, en bij Elst, Gelderland; op 20 maart ten noorden van Purmerend, Noord-Holland; op 21 maart over Heyenrath, Limburg; op 22 maart over de Strabrechtse Heide, Noord-Brabant; op

52 Roodhalsgans / Red-breasted Goose *Branta ruficollis* met hybride Brandgans x Roodhalsgans *B leucopsis* x *ruficollis*, Anjum, Friesland, 25 maart 1998 (Leo J R Boon/Cursorius)

53 Witstaartkievit / White-tailed Lapwing *Vanellus leucurus*, Krommenie, Noord-Holland, 23 februari 1998 (René Pop)

54 Grote Kruisbek / Parrot Crossbill *Loxia pytyopsittacus*, vrouwtje, Kennemerduinen, Noord-Holland, 13 februari 1998 (Arnoud B van den Berg)

55 Waterspreeuw / Dipper *Cinclus cinclus*, Hierdense Beek, Gelderland, 21 januari 1998 (Wim Smeets)

24 maart twee bij Epen, Limburg; op 26 maart bij Burgh-Haamstede, Zeeland, en in Eindhoven, Noord-Brabant; op 27 maart bij Wapenveld, Gelderland; en op 30 maart op Texel. In Flevoland waren een onvolwassen en een bijna adulte **Zeearend** *Haliaeetus albicilla* aanwezig tot 21 februari langs de Praamweg, waarna tot 28 februari alleen nog het onvolwassen exemplaar werd gezien. Verder werden overvliegende Zeearenden waargenomen op 15 februari bij Hagestein, Gelderland, en op 8 maart over Almere-Buiten, Flevoland. Na twee zeer vroege meldingen in februari werden vanaf 13 maart weer enkele **Boomvalken** *Falco subbuteo* gezien. Het tweede hoogtepunt van deze periode betrof de witte **Giervalk** *F. rusticolus* die van 24 tot 30 maart (en mogelijk tot 2 april) de kwelders op Schiermonnikoog onveilig maakte. Deze absolute geestesverschijning betrof weliswaar de zesde Giervalk, maar pas de tweede witte voor Nederland.

KRAANVOGELS TOT MEEUWEN Hoewel in februari al vele 100en **Kraanvogels** *Grus grus* over België waren getrokken, bleven grote aantallen in Nederland uit. Slechts in de laatste dagen van maart beleefde ons land een naschokje van in totaal nog geen 100, waarvan het merendeel in Limburg. De derde en zeker niet de minste klapper van deze periode was eveneens nieuw voor vrijwel iedereen: de adulte **Witstaartkievit** *Vanellus leucurus* die van 21 februari tot 8 maart verbleef tussen Assendelft en Krommenie, Noord-Holland. Een leuk aantal van 14 **Bokjes** *Lymnocyptes minimus* werd op 12 maart aangetroffen op het oostelijke Eemshaventerrein, Groningen. **IJslandse Grutto's** *Limosa limosa islandica* werden vastgesteld op 13 februari (drie) op de Starrevaart bij Leidschendam, Zuid-Holland; op 7 maart zes in de Ingense Waarden, Gelderland; op 18 maart vier langs de Lek bij Nieuwegein, Utrecht; op 25 maart bij Ezumazijl, Friesland; en op 29 maart bij Spaarnwoude, Noord-Holland. Een vroege **Regenwulp** *Numenius phaeopus* was op 22 maart op Texel. Vermeldenswaard is de **Grote Jager** *Stercorarius skua* die in februari en maart verbleef op de kwelders van Schiermonnikoog. De adulte **Ringsnavelmeeuw** *Larus delawarensis* van Goes, Zeeland, bleef tot 9 februari. Een andere waarneming betrof die op 8 maart in het Nederlands-Belgische grensgebied ten zuiden van Achtmaal, Noord-Brabant; op deze plek werd al tweemaal eerder een Ringsnavelmeeuw waargenomen. Ook was er nog een melding op 29 maart bij 's-Gravenzande, Zuid-Holland. Het aantal van 14 **Geelpootmeeuwen** *L. michahellis* verspreid over Nederland staat in schril contrast met het aantal gemelde **Pontische Meeuwen** *L. cachinnans cachinnans*. Naast ten minste 35 exemplaren verspreid over Nederland werden er zeker 40 geteld op 15 februari bij Oost-Maerland, Limburg. **Kleine Burgemeesters** *L. glaucooides* werden gemeld op 8 februari bij Buren op Ameland en op 24 maart vliegend langs Breskens. **Grote Burgemeesters**

L. hyperboreus verbleven op 23 en 24 februari op de recreatieplas Aquabest ten noorden van Eindhoven, op 28 februari vliegend langs Scheveningen en Vlissingen, Zeeland, op 8 maart in de Mokbaai op Texel (adult) en tussen IJmuiden en Zandvoort, Noord-Holland, en op 15 en 21 maart te Katwijk aan Zee, Zuid-Holland.

UILEN TOT GORZEN Ondanks dat de ENCI de enige broedplaats van de **Oehoe** *Bubo bubo* in Nederland te Maastricht, Limburg, had verwijderd, bleek het paar later een nieuwe stek in de groeve te hebben gevonden. Een zeer vroege **Gierzwaluw** *Apus apus* gevonden op 17 februari in Alkmaar, Noord-Holland, bleek afkomstig uit iemands vrieskist. De eerste **Hop** *Upupa epops* van het voorjaar werd op 31 maart gezien in de AW-duinen, Noord-Holland. Een vroege melding van een **Draaihals** *Jynx torquilla* was op 18 maart in Bilthoven, Utrecht. De laatste waarneming van de **Middelste Bonte Specht** *Dendrocopos medius* in Enschede, Overijssel, werd gedaan op 1 februari. Net als vorig jaar waren in maart weer Middelste Bonte Spechten in Limburg aanwezig. Grote aantallen **Strandleeuweriken** *Eremophila alpestris* werden gezien op 8 februari verspreid langs de Groningse Waddenkust. Groningen (322), op 11 februari 50 op Texel, op 26 maart 80 op Schiermonnikoog, en op 28 maart 80 op de Westplaat, Zuid-Holland. De vroegste **Roodstuitzwaluw** *Hirundo daurica* ooit in Nederland werd gezien op 29 maart bij Breskens. **Rouwkwikstaart** *Motacilla yarrellii* piekte eind maart met vele 10-tallen langs de kust. Op Texel bevond zich een slaapplek van 41 exemplaren op 22 maart. De **Waterspreuw** *Cinclus cinclus* van de Hierdense Beek, Gelderland, werd tot in februari gezien. Een op 29 maart nabij Holwerd, Friesland, gemelde **Baardgrasmus** *Sylvia cantillans* kon de volgende dag niet meer gelokaliseerd worden. Drie **Huiskraaien** *Corvus splendens* waren nog altijd aanwezig te Hoek van Holland, Zuid-Holland. Tweetallen **Raven** *C. corax* buiten hun 'normale' Nederlandse bereik werden gemeld op 14 februari in de Besloten Venen bij Glimmen en op 28 maart over de Maasvlakte, Zuid-Holland. **Witbandkruisbekken** *Loxia leucoptera* bleven ons land opvrolijken; op 15 februari twee bij de Posbank in Nationaal Park Veluwezoom, Gelderland, van 25 februari tot half maart maximaal 17 in boswachterij Lage Vuursche, Utrecht, van 13 maart tot in april maximaal zeven in het Noordhollands Duinreservaat, Noord-Holland, tot 22 maart nog maximaal vijf op de Duurswouder Heide, Friesland, en op 29 maart 15 nabij Ellecom, Gelderland. Een **Grote Kruisbek** *L. pytyopsittacus* bleef tot 13 februari in de Kennemerduinen, Noord-Holland. Op 11 februari werd het aantal **Sneeuwgorzen** *Plectrophenax nivalis* op Texel geschat op 300. Een goede soort was de **Witkopgors** *Emberiza leucocephalos* die van 10 tot 15 maart op de Kooioerdstuifdijk op Ameland verbleef.

Ruud M van Dongen, Taalstraat 162, 5261 BJ Vught, Nederland
Remco Holland, Koningsstraat 23A, 2316 CC Leiden, Nederland
Peter W W de Rouw, Schoolstraat 3-bis, 3581 PM Utrecht, Nederland

België

GANZEN TOT VALKEN Op 1 februari werd een **Dwerg-gans** *Anser erythropus* waargenomen bij Knokke, West-Vlaanderen, en op 8 februari zat er weer één bij Vlissegem, West-Vlaanderen. Acht Vlaamse locaties totaliseerden 17 **Krooneenden** *Netta rufina* met als maximum zeven op de Blaarmeersen te Gent, Oost-Vlaanderen. Er waren waarnemingen van **Witoog-eenden** *Aythya nyroca* te Dendermonde, Oost-Vlaanderen, op 8 februari; te Antwerpen-Linkeroever, Antwerpen, op 8 en 9 februari; te Kessel-Lo, Vlaams-Brabant, op 11 februari; te Oud-Heverlee en Neerijse, Vlaams-Brabant, van 14 februari tot 14 maart; en te Muizen, Antwerpen, vanaf 19 februari. Geslachtsbepaling blijkt bij deze soort geregeld problemen op te leveren. Het mannetje **Ringsnavelend** *A collaris* zat nog de ganse periode op of in de buurt van Blokkersdijk, Antwerpen; op 28 maart werd hij opgemerkt bij Kalmthout, Antwerpen. Een laatste waarneming van een vrouwtje **Kokardezaagbek** *Lophodytes cucullatus* gebeurde te Zonhoven, Limburg, op 11 februari. Het mannetje **Smient x Amerikaanse Smient** *Mareca penelope x americana* te Kallo-Doel, Oost-Vlaanderen, was nog tot 15 februari aanwezig. De **Ijsduiker** *Gavia immer* van de Barrages de la Plate-Taille, Hainaut, bleef nog tot 5 maart present. Rond het onderzoeksschip 'Belgica' vlogen op 10 maart vijf donkere **Noordse Stormvogels** *Fulmarus glacialis*; op het Belgisch Continentaal Plat werden op 17 maart ten minste 13 donkere tegenover 205 lichte geteld. Op 5 maart vloog een **Jan-van-gent** *Morus bassanus* laag langs Aalst, Oost-Vlaanderen. Van ten minste 15 februari tot 13 april verbleef een makke en mogelijk ontsnapte **Koereiger** *Bubulcus ibis* in De Pinte, Oost-Vlaanderen. Een van de langverblijvende Knokke-vogels zat op 15 februari te Hoeke, West-Vlaanderen, en op 28 februari werd in het Zwin een reeds lang dood exemplaar opgehaald. Van 7 februari tot ten minste 29 maart pleisterden maximaal vier **Kleine Zilverreigers** *Egretta garzetta* te Dudzele-Zeebrugge, West-Vlaanderen. Over Mortsel, Antwerpen, vlogen er twee op 18 februari en te Knokke-Zwin werden er op 28 februari eveneens twee geteld. **Grote Zilverreigers** *Casmerodius albus* werden gezien te Mol, Antwerpen, op 2 februari; te Retie-Kasterlee, Antwerpen, van 9 tot 14 februari; maximaal vijf te Zolder, Limburg, van 13 februari tot 30 maart; te Harchies, Hainaut, (maximaal twee) tot 20 maart; te Roly, Namur, op 28 februari; te Geel, Antwerpen, tot 15 maart; te Genk, Limburg, op 15 maart; te Mechelen op 28 maart; en te Obourg, Hainaut, op 31 maart. Reeds op 14 maart trok de eerste **Purperreiger** *Ardea purpurea* over Mechelen. Er werden in totaal 45 **Ooievaars** *Ciconia ciconia* signaleerd. De eerste **Zwarte Vrouwen** *Milvus migrans* vlogen op 22 maart over Virton, Luxemburg; op 29 maart over Etalle, Luxemburg, en Longchamps, Namur, en op 30 maart over Gent. Er werden 17 **Rode Vrouwen** *M. milvus* opgemerkt. Op 10 maart vloog een **Ruigpootbuizerd** *Buteo lagopus* over Hoboken, Antwerpen, en op 28 maart over Zandvoorde, West-Vlaanderen. Op 25

maart verbleef een **Visarend** *Pandion haliaetus* te Zolder. Op 16 februari werd een mogelijke **Giervalk** *Falco rusticolus* gezien in de Bourgoyen bij Gent.

KRAANVOGELS TOT GORZEN Vanaf 15 maart verbleven drie **Kraanvogels** *Grus grus* te Kallo-Doel; op 28 maart was één van de drie verdwenen. Verder werden 211 overtrekkende exemplaren geteld. Bij Marche-en-Famenne, Luxemburg, pleisterde op 29 maart een **Griël** *Burhinus oedicnemus*. Op 21 maart werd een vroege **Poelsnip** *Gallinago media* opgemerkt bij Oostakker, Oost-Vlaanderen. De eerste drie **IJslandse Grutto's** *Limosa limosa islandica* doken op bij Zonhoven op 28 februari en te Geel (een) en te Wuustwezel, Antwerpen (drie), op 15 maart. Op 4 maart verbleef een adulte **Ringsnavelmeeuw** *Larus delawarensis* te Kluzen, Oost-Vlaanderen, gevolgd door een ander exemplaar op 27 maart. Bovendien was er op 8 maart een melding te Wuustwezel. **Pontische Meeuwen** *L. cachinnans cachinnans* werden nog gemeld te Lier, Antwerpen op 1 februari; Mechelen (maximaal drie) tot 22 februari; Nimy, Hainaut (twee) op 7 februari; Dendermonde op 8 februari; Hofstade, Vlaams-Brabant (maximaal twee) op 10 en 11 februari; en te Maaseik, Limburg (twee) op 15 februari. De adult winter **Grote Burgemeester** *L. hyperboreus* verbleef nog tot 30 maart te Oostende, West-Vlaanderen; op 28 februari trok hier een vogel in eerste-winterkleed langs. Nog een eerste-winter werd op 2 maart gezien bij Gent. Op 10 maart zwom een juveniele **Papegaaiduiker** *Fratercula arctica* op het Belgisch Continentaal Plat. Vroege **Draaihalzen** *Jynx torquilla* vertoonden zich te Wersbeek, Vlaams-Brabant, op 13 maart en bij Baronville, Luxemburg, op 15 maart. Bij Kruibeke, Oost-Vlaanderen, werd op 29 maart de eerste **Beflijster** *Turdus torquatus* opgemerkt. Een melding van een **Taigaboomkruiper** *Certhia familiaris* kwam van Volkegem-Mater, Oost-Vlaanderen, op 24 februari. Er zaten **Buidelmezen** *Remiz pendulinus* te Lier (vier à vijf) en te Genk, alle in de laatste drie dagen van maart. Van 14 februari tot in april pleisterde een **Russische Kauw** *Corvus monedula soemmerringii* in de Ilzermonding te Nieuwpoort, West-Vlaanderen. Een groepje van zeven **Grote Kruisbekken** *Loxia pytyopsittacus* te Marie-ter-Heide, Antwerpen, op 12 en 13 februari bleek zeer moeilijk te lokaliseren. De enige **Ijsgors** *Calcarius lapponicus* scharrelde op 15 februari in de Voorhaven van Zeebrugge.

Deze waarnemingsrubriek kwam tot stand met medewerking van Luc Bekaert (Oost-Vlaanderen), Peter Collaerts (Tienen), Frank De Scheemaeker (Mergus), Hugues Dufourny (Hainornitho), Koen Laysen (Limburg), Dirk Symens (Flavico), Willy Verschueren (Groenlink) en Didier Vieuxtemps (Luxembourg). Ook de hulp van al diegenen die (hun) waarnemingen inspraken op de Belgische Dutch Birding-vogellijij (03-4880194) was hier onontbeerlijk.

Gerald Driessens, Pastoriestraat 16,
2500 Lier, België

DB Actueel

Charles G Sibley (1917-1998) In his hometown Santa Rosa, California, USA, Charles G Sibley died last Easter Sunday, 12 April 1998 at the age of 80. His work has always been among the resources for taxonomy and nomenclature listed on the inside cover of this journal. With his passing, the birding community may have lost one of the leading ornithologists of this century, but we can hold on to the inspiration he gave us, well into the next one. Those who worked with him will undoubtedly agree that however small it in reality was, he always made us feel as if we contributed something important to the 'greater good of modern ornithology'. It goes beyond the limits of this text to mention all his achievements, but I like to point out a few of the highlights.

Charles Sibley was born on 7 August 1917 in Fresno, California. At the age of about 5 or 6, young Charles became interested in birds, watched and asked questions. He read Seton and Burroughs at 7, and knew he wanted to be a 'naturalist', encouraged by a good teacher in High School and an older friend who knew the birds. He later majored in zoology at the University of California in Berkeley, California. His first field trips with a professor brought him to Mexico in 1939 and 1941, and he made many more during his university years (1949-86) to many countries around the world. He became a naval communications officer in World War II, including 19 months in the Southwest Pacific and the Philippines, where he took his shotgun and collected 100s of bird specimens.

In the late 1950s, he started to use paper electrophoresis, and began to collect egg-white samples from as many species of birds as possible; in 1960, a report on his study of avian egg-white proteins was published in *Ibis* 102: 215-284, 1960. He continued his research, after he moved to Yale University in 1965, and turned to DNA-DNA hybridization in 1972. With Jon Ahlquist, Charles Sibley was one of the pioneers in applying this technique to study taxonomical relationships in birds. He remained involved in these studies, in collaboration with Ahlquist and others, until his retirement from Yale in 1986. Their work resulted in remarkable new evidence of evolutionary relationships, and a revised taxonomy of the world's birds, as set out in *Phylogeny and classification of birds - a study in molecular evolution* (New Haven, 1990). During 1984-93, he worked together with the late Burt L Monroe Jr on *Distribution and taxonomy of birds of the world* (New Haven, 1990) and its *Supplement* (New Haven, 1993), presenting the new classification down to species level. After Monroe died in 1994, Sibley continued to publish revisions to this classification in his computerized book, *Birds of the world* (of which version 2.0 is reviewed elsewhere in this issue). He was working on an update, and already had a lot of material to add or modify, before he passed away, including most of the recent taxonomic decisions published in *Dutch Birding*.

While recognizing that Sibley, Ahlquist and Monroe

have published a classification that probably represents a more correct view of the phylogeny of birds, in a statement at the beginning of several recent publications, the authors still use the traditional classification instead, referring to the Sibley-Ahlquist-Monroe classification as 'controversial' (as if the traditional classification is not!), and probably subject to many future changes. This may very well be true, but as Sibley always said: 'Perfection is for the future, but it is our duty to strive for it in the present'. Even if we never achieve the goal, the pursuit is well worth it. Sibley always was on top of taxonomic changes, reviewing or adopting them almost as soon as they were published. All his findings have stimulated and are supported by new field, museum, and laboratory work by scientists all over the world, as well as a significant change in attitude that resulted in a multitude of recent taxonomic decisions.

I would like to thank Michael Agnes and Steven Gregory for their help with this obituary. Additional information about Charles Sibley's life and achievements, can be viewed on the Internet at <http://www.birding.com/sibbiog.htm>. RUUD GROOTENBOER

Extinction risk: bad genes or bad luck? The current extinction crisis necessitates a clear understanding of all factors that contribute to the risk of extinction. An inventory of 9672 extant bird species by BirdLife International suggested that 1111 are threatened by extinction (see review in *Dutch Birding* 18: 88-89, 1996). Recently, Peter Bennett and Ian Owens tested whether these 1111 species are simply a random sample of birds or whether there is something about their biology that predisposes them to extinction (Bennett, P M & Owens, I P F 1997. Variation in extinction risk in birds: chance or evolutionary predisposition? *Proc R Soc London B* 264: 401-408). To know what a random sample of extinction risk would look like they performed a simulation in which 1111 species were picked at random from the list of 9672 species and noted which families they were from. They then calculated the proportion of species in each family that had been randomly picked in this way and repeated the simulation 3000 times. Extinction risk is not randomly distributed among families. Families containing more threatened species than expected are megapodes (Megapodiidae), cracids (Cracidae), pheasants and allies (Phasianidae), albatrosses and petrels (Procellariidae), cranes (Gruidae), pigeons (Columbidae) and parrots (Psittacidae). Woodpeckers (Picidae) are the only family which contains fewer threatened species than expected. This study also found strong evidence that groups with smaller clutch sizes generally have greater extinction risks. These results support the view that human disturbance of natural environments, the main cause of current extinctions, does not affect all species equally and that intrinsic factors may influence a species' vulnerability to extinction. GEORGE SANGSTER

Why is there no transpolar bird migration? Although radar and field observations have demonstrated intensive bird migration across many parts of the Arctic Ocean and across the Greenland ice cap, recent studies using tracking radar onboard an expedition ship in the central polar basin (85-90°N) in the summer and autumn of 1996 have failed to detect any radar echoes from migrating birds (Gudmundsson, G A & Alerstam, T 1997. Why is there no transpolar bird migration? *J Avian Biol* 29: 93-96). From these results the researchers concluded that transpolar bird migration is negligible or even non-existent. Although the reasons for this apparent lack of migration are unclear, Gudmundsson and Alerstam offer two possible explanations. 1 Transpolar migration may be of little evolutionary advantage considering the geographical position of wintering and stop-over sites for tundra birds. There is no tundra sector where the closest winter region for shorebirds falls along a transpolar route. 2 Orientation difficulties may prevent migration across the North Pole: geomagnetic field intensity is extremely weak and stars are not visible during the polar summer season. GEORGE SANGSTER

Witte Giervalk op Schiermonnikoog In de namiddag van dinsdag 24 maart 1998 liep ik naar de Eerste Slenk op de Oosterkwelder van Schiermonnikoog, Friesland. Hier was ik voor de Rijksuniversiteit Groningen bezig met een onderzoek naar het gedrag van Scholeksters *Haematopus ostralegus* op de hoogwatervluchtplaats. Al snel viel mijn oog op een witte vogel die ruim 200 m verder op de kwelder zat. Een gevoel van ongeloof volgde toen ik door mijn kijker en daarna door de telescoop kon vaststellen dat het hier om een witte Giervalk *Falco rusticolus*, één van mijn favoriete vogelsoorten, zou moeten gaan, die een eind zat te verorberen! Met de gedachte aan 'falcofiële' sjeiks, illegale handel en de mogelijkheid van een hybride in het achterhoofd besloot ik de vogel beter te bekijken vanuit een nabijgelegen hoge observatiehut. Vanuit de hut was op c 200 m goed te zien dat hij geen leren bandjes droeg, zeker toen hij zich liet verjagen door een Buizerd *Buteo buteo* en iets verderop op een paaltje landde. Zeer waarschijnlijk was hij ook ongeringd, hoewel dit lastig te zien was vanwege de bevedering van de 'broek'. Gedurende een half uur kon ik de vogel observeren en een beschrijving maken, waarbij de vrijwel ongevekt witte kop, onderzijde en staart opvielen, alsmede de sterker getekende bovenzijde, de zwarte vleugelpunten en de bleekgekleurde washuid en poten. De grootte was bijna anderhalf maal de maat van een Zwarte Kraai *Corvus corone* die zich nabij de valk ophield.

Na mijn collega's in De Herdershut, de vaste verblijfsplaats voor studenten van de universiteit, te hebben gewaarschuwd belde ik Arnoud van den Berg, die het nieuws verspreidde. Door aanvankelijke twijfel over herkomst en raszuiverheid bleef het de volgende dag nog relatief rustig met slechts enkele 10-tallen vogelaars. Zij konden de vogel direct na hun aankomst om c 08:00 bestuderen en de determinatie bevestigen.

Vanaf donderdag werd de aanvankelijk lage opkomst ruim gecompenseerd, mede dankzij de vele aandacht zowel in kranten als op televisie (NOVA, RTL 4 en 5, Omroep Friesland). Dit leverde op zaterdag een recorddrukte op van zo'n 275 vogelaars. Ondanks de massale belangstelling waren er geen problemen; een compliment gaat daarom uit naar alle vogelaars voor het ontzien van zowel het kwetsbare deel van de kwelder als het studiegebied voor de Scholeksters. Tot blijdschap van velen keerde de valk zeker tot maandagochtend 30 maart regelmatig terug op een van zijn favoriete palen ten zuidoosten van de Kobbeduinen, zij het soms na vele uren afwezig te zijn geweest en daarbij de verzamelde meute danig op de proef stellend. Slechts voor enkelen gaf hij een echt spectaculaire show weg, getuige de videobeelden van Sander van der Water die in de uitzending van NOVA op 27 maart te zien waren.

Dit was het zesde geval van een Giervalk in Nederland en het tweede van een witte vorm. Dit was tevens het tweede exemplaar dat een bezoek aan ons land overleefde. Eerdere gevallen waren van verzamelde exemplaren in oktober 1849, december 1864, december 1900 en december 1909 (witte vorm) en de bekende onvolwassen donkere vogel van de Eemshaven, Groningen, in januari-april 1987. LEON PETERS

Grijze Wouw op Texel Op zondag 29 maart 1998 was ik al vogelend op de fiets aangekomen bij de onder vogelaars uiterst bekende 'tuintjes' nabij de vuurtoren op Texel, Noord-Holland. Onderweg bleek dat de warme zuidelijke wind veel vogels had meegevoerd; in de duinen waren flink wat Zwarte Roodstaarten *Phoenicurus ochruros*, Merels *Turdus merula*, Zanglijsters *T philomelos* en Tjijtjaffen *Phylloscopus collybita* aanwezig. Lopend naar de tuintjes zag ik om c 11:00 bovenin een van de struiken een middelgrote grijze vogel zitten. Nadat ik mijn verrekijker op de vogel had gericht was er slechts één conclusie mogelijk: Grijze Wouw *Elanus caeruleus*! De vogel keek de enigszins gebouwereerde waarnemer aan en nadat ik mij er nog eens van had vergewist dat het echt om deze soort ging haalde ik de vlakbij wonende Arend Wassink erbij. Amper vijf min later bleek de vogel niet meer in zijn struik te zitten; wandelaars hadden hem vermoedelijk verstoord. Gelukkig werd hij snel teruggevonden bij het plasje van Jochems op enkele 100en meters afstand. AW was direct overtuigd en de melding werd wereldkundig gemaakt. Toen de Grijze Wouw actiever werd en begon te jagen konden de Amerikaanse en Australische (onder)soorten op grond van kleedgegevens worden uitgesloten. De vogel was in adult kled en bleek in goede conditie. Nadat de eerste muis werd buitgemaakt werd de wouw belaagd door Zwarte Kraaien *Corvus corone* en vloog c 2 km in zuidelijke richting naar de omgeving van het Krimbos. Hier zat de vogel geruime tijd op een duintop en konden de toegesnelde vogelaars de tweede Grijze Wouw voor Nederland bekijken. Later verplaatste hij zich regelmatig en tot in de avond konden vogelaars hem in zit of vlucht bekijken; een aantal mensen was via gecharter-

56 Ross' Meeuw / Ross's Gull *Rhodostethia rosea*, adult, West aan Zee, Terschelling, Friesland, 9 april 1998 (Arie Ouwerkerk)

57 Zwartkeellijster / Black-throated Thrush *Turdus rufigollis atrogularis*, adult mannetje, West-Terschelling, Terschelling, Friesland, 12 april 1998 (Arie Ouwerkerk)

58 Grijs Wouw / Black-shouldered Kite *Elanus caeruleus*, adult, De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland
30 maart 1998 (Leo J R Boon/Cursorius)

59 Grijs Wouw / Black-shouldered Kite *Elanus caeruleus*, adult, De Cocksdorp, Texel, Noord-Holland
30 maart 1998 (René van Rossum)

de bootjes van Schiermonnikoog, Friesland, waar ze eerder op de dag de witte Giervalk *Falco rusticolus* hadden gezien, naar de vastwal overgestoken en vandaar doorgereisd naar Texel. De Grijs Wouw bleef tot 31 maart op de noordpunt van het eiland en werd door zeker 300 belangstellenden bewonderd. De eerste Grijs Wouw voor Nederland betrof een exemplaar dat op 31 mei 1971 werd gefotografeerd langs de Knardijk bij Zeewolde, Flevoland (Limosa 46: 93-94, 1973).

Groot was de verrassing toen bleek dat er ook in Denemarken op 29 maart een Grijs Wouw werd ontdekt. Deze vogel bleef twee dagen in de omgeving van Skagen, Noordjylland, op de uiterste noordpunt van het vasteland. Vermoedelijk komen beide vogels uit Zuidwest-Europa, waar de populatie snel groeit. In 1995 werd het aantal broedparen in Spanje al op 1000 geschat en sinds 1990 broedt de soort in Zuidwest-Frankrijk. MARCO WITTE

Ross' Meeuw en Zwartkeellijster op Terschelling Op donderdag 9 april waren Theo Bakker en Arie Ouwkerk 's middags aan het vogelen bij de duinplassen bij West-aan-Zee, Terschelling, Friesland. Een aanwezige IJslandse Grutto *Limosa limosa islandica* op het Sterneplak veroorzaakte enige discussie, die abrupt werd onderbroken toen een zwemmende Ross' Meeuw *Rhodostethia rosea* in het telescoopbeeld verscheen. De vogel kon ongeveer een uur worden bekeken en tot op een afstand van c 35 m worden gefotografeerd. Het betrof een adulte vogel met licht rossige onderdelen; de smalle zwarte halsband was echter nog onvolledig. Door een zware regen- en hagelbui moest de waarneming worden afgebroken. Na de bui bleek de Ross' Meeuw verdwenen te zijn. Intensief zoeken op andere duinmeren leverde die avond en ook de volgende dagen niets meer op.

De laatste jaren is het aantal gevallen van Ross' Meeuw in Nederland sterk toegenomen; er zijn er nu

zeker negen aanvaard, waarvan zeven in de periode 1992-95. Deze waarneming betekende de eerste voor Terschelling en, na eerdere gevallen op Texel, Noord-Holland, en Vlieland, Friesland, de derde voor een van de Waddeneilanden. Gevallen uit 1997, waaronder een op zee ten noorden van Schiermonnikoog, Friesland, zijn nog in behandeling bij de CDNA.

Dat zeldzame vogels vaak niet alleen komen bleek op zondag 12 april toen Kees de Vries, die enkele dagen met familie op het eiland verbleef, nietsvermoedend langs de haven van West-Terschelling fietste. Om c 12:00 vloog een eenzame lijster over zijn hoofd met een opvallend contrast tussen de donkere borst en witte buik. De vogel landde in een boom en één blik met de kijker was voldoende om Kees' vermoeden te bevestigen; in de boom zat een adult mannetje Zwartkeellijster *Turdus ruficollis atrogularis*! De vogel verdween uit beeld maar werd na enig zoeken teruggevonden op een grasveldje langs een haag op het oostelijke deel van het haventerrein. Hier konden gewaarschuwde vogelaars van het eiland en een tweetal van de vastwal overgestoken enthousiastelingen de lijster uitvoerig bekijken en fotograferen. Hij bleek weinig schuw en zeer plaatstrouw. De volgende dag staken c 20 liefhebbers over van de vastwal om Tweede Paasdag op te luisteren met deze fraaie vogel, die vrijwel de hele dag druk foeragerend op hetzelfde veldje te vinden was. In de avond van dinsdag 14 april werd hij hier voor het laatst aangetroffen.

Deze waarneming betrof de vierde Zwartkeellijster voor Nederland; eerdere gevallen waren van 31 maart tot 3 april 1981 in Groningen, Groningen, op 9 oktober 1982 op Schiermonnikoog en van 4 januari tot 24 maart 1996 in Den Helder, Noord-Holland. Geen van de eerdere gevallen had betrekking op een volledig uitgekleurde mannetje. THEO BAKKER, ARIE OUWERKERK & KEES DE VRIES

architectura+natura international booksellers

Leliegracht 44 - 1015 DH Amsterdam-C
Telefoon 020-6 23 61 86 - Holland
Fax 020-6 38 23 03
e-mail kemme@architectura.nl

- Bill Oddie's birds of Britain and Ireland
Bill Oddie f 53.90
- Birds of South-East Asia
Morten Strange f 54.50
- The auks (Bird families of the world)
Anthony J Gaston & Ian L Jones f 155.00
- The birds of Liberia
Wulf Gatter f 135.00
- Habitats for birds in Europe
(BirdLife Conservation series 6)
Graham M Tucker & Michael I Evans
(compilers) f 138.00

SAKERTOUR GREENSCAPE

for birdwatchers and tour operators
**Joint Carpathian birding tours in
Hungarian steppe and Slovakian
mountains, top leaders, comfort**

Best: 5-15 May, 16-23 May, 21-28 sept.,
29 oct.-5 nov.

In 1997 en 1998 +tailormade year round

Great Bustard, Ural, Pygmy, Eagle,
Tennant's Owl, Imperial Eagle, Saker,
Aquatic Warbler, Wallcreeper, all European
Woodpeckers etc.

Price: 510-810 US \$ all inclusive airport-
to-airport

Free brochure, contact:

Tarján út 6, H-4032 Debrecen, Hungary
tel / fax 36-52-350306

het Vogeljaar

Het tijdschrift 'Het Vogeljaar'
verschijnt zes maal per jaar
en houdt haar lezers al ruim
45 jaar op de hoogte van de
laatste ontwikkelingen op het gebied van
vogelstudie en vogelbescherming.

**'Het Vogeljaar' wordt als het meest
informatieve vogeltijdschrift in de
Benelux beschouwd.**

Omdat het geen commercieel blad is kan
de abonnementsprijs uiterst laag worden
gehouden.

Door overmaking van f 27,50 op postbank-
nummer **964 472** ten name van 'Het Vogel-
jaar' Boterbloemstraat 20, 5321 RR Hedel
(073) 599 19 67, onder vermelding van '**nieuwe
abonnee**' ontvangt u als welkomstgeschenk
onze nieuwe veertiendaagse Vogelkalender,
waarvan u na gebruik een vogelboekje over-
houdt.

Sri Lanka A Birder's Paradise

Combine birding with a cultural experience.

Contact the local specialists, with years of
experience in guided birding tours.
We are handling many well-known inter-
national ornithologists and bird tour ope-
rators.

We also offer individual arrangements.

Please write to:

A. Baur & Co., (Travel) Ltd.
P.O. Box 11
Colombo 1
Sri Lanka

Tel : 320551-6/448822/448087
Fax : 0094-1-448493

SOVON
Vogelonderzoek
Nederland

Sovon

verricht Vogelonderzoek ten behoeve van natuurbehoud, -beleid en wetenschap. Hierbij zijn duizenden vrijwilligers betrokken. Hun resultaten worden o.a. gebruikt door Vogelbescherming.

Ook u kunt ons helpen.

Heeft u hart voor vogels, dan verdient SOVON uw steun. Voor slechts f 25,- per jaar ontvangt u viermaal SOVON-Nieuws. Wilt u waarnemer worden of meer informatie hebben, vraag dan de folder aan bij:

**SOVON, Rijksweg 178,
 6573 DG Beek-Ubbergen,
 tel: 024-684 81 11.**

ISRAEL – EILAT & ARAVA VALLEY

Autumn/Winter/Spring: Sept 20 – May 20

- 1-2 week fully guided tour programme incorporating wide variety of habitats with unique resident & migratory species.
- Impressive raptor migration, seabirds, waders & songbirds in spectacular desert environment.
- **Birds on your doorstep!** More than 100 species in a day possible within a 3 Kilometre radius of your room on Lotan.
- Optional cultural & historical trips with fully qualified tour guide.
- Trips to **Northern Israel** also available for 3-4 days by negotiation.
- All information on our rates: please contact James Smith.

Full details and booklet available from:
 James Smith / Michael Livni, Kibbutz Lotan,
 Doar Na Chevel Eilat, 88855 ISRAEL.
 Fax: 00-972-7-356827. Tel: -356935.

British Birds

Published by its own
 non-profit-making
 company

over
 40,000
 readers
 in 63
 countries

**The independent monthly
 magazine that's always
 worth reading . . .**

For your FREE sample copy, write to
 Mrs Erika Sharrock, Fountains, Park Lane, Blunham,
 Bedford MK44 3NJ, England

Subscribers to Dutch Birding can claim 25% off a British Birds subscription

Ornithos

**The French magazine
 for every birdwatcher**

- Status and Identification of Birds of France and WP
- Annual Report of French Rarities Committee
- Annual Report of Rare Breeding Birds in France
- French and WP Birding Spots
- News and Mystery Bird

*48 pages, numerous colour photographs
 French text with English summaries
 and English captions*

**For further information,
 please write to :**
**Ornithos, LPO, BP 263,
 F-17305 ROCHEFORT Cedex
 (France - ☎ + 33 46 82 12 34)**

**Full colour
 Quarterly**

DB 02/96

OSME

ORNITHOLOGICAL SOCIETY OF THE MIDDLE EAST

- promotes the study and conservation of birds throughout the Middle East
- encourages the standardised recording of bird observations
- brings together knowledge of the region's birdlife
- maintains a conservation and research fund to support small-scale projects by members
- publishes *Sandgrouse* twice a year, sent to all members

Join us today!

To join (UK fee £12 a year), write to Membership Secretary, OSME c/o The Lodge, Sandy, Bedfordshire SG19 2DL, UK

The Oriental Bird Club

- Two lavishly illustrated bulletins, with news on Oriental birds, birdwatching areas and news from the region, with even more colour.
- An internationally acclaimed scientific journal, *Forktail*.
- Information service to help you make the most of your trips to the Orient.

SPECIAL OFFER FOR DUTCH BIRDING READERS

Join the OBC for 1997 and receive a FREE Indian or Malaysian Birding Itineraries guide:

OBC Web Site <http://www.netlink.co.uk/users/aw/obchome.html>

MEMBERSHIP APPLICATION

Payment by cheque or credit card

I wish to join the OBC beginning January 1997

Please send me my FREE Birding Itinerary guide: India Malaysia

Annual membership is £15.00 ordinary, £20.00 family

Name _____

Address _____

CREDIT CARD PAYMENT

Please debit my VISA/ACCESS/MASTERCARD/EUROCARD* with the sum of £ _____

(*delete as appropriate)

Card No:

Expiry Date:

____/____

Signature:

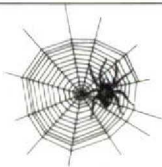
Date:

Cardholder's name and address if different from left

Surname: _____

Forename(s): _____

Address and Postcode: _____

MEBWEB
Services

EASY DOES IT!

Natuur en Boek
Dutch Birding Travel Report Service

AND NEW!
Birder's email

'the Bird Connection'

NEW ADDRESS

<http://www.mebweb.nl/BirdConnection>

FOR DETAILS CONTACT:

MEBWEB

p/a Marc Guyt, J.W. Frisodreef 17
2224 BC Katwijk, Tel.: +31 7140 73317

email: contact@mebweb.nl

NOS OISEAUX

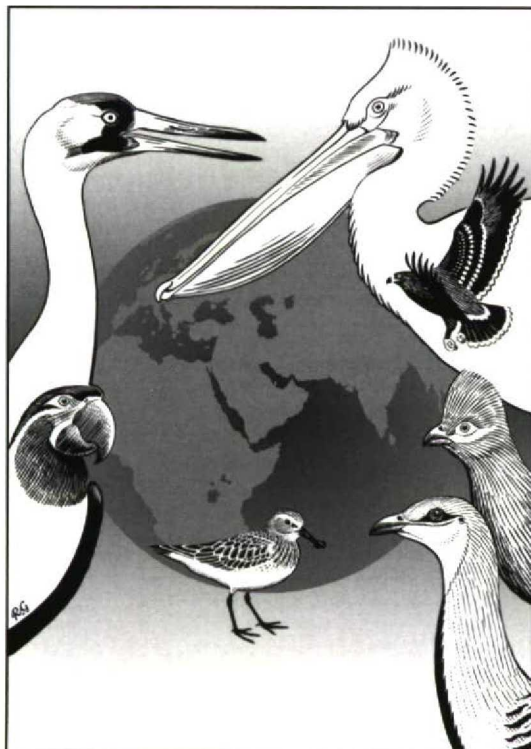
The Swiss ornithological journal appears four times a year (approximately 250 pages) and publishes articles and reports in French, with abstracts in German and English covering the central European avifauna, particular emphasis is placed on original contributions.

Annual subscription: 33 Swiss Francs.

A free copy may be obtained by writing to the following address:

Administration de NOS OISEAUX
Marcel S. Jacquat
c/o Musée d'histoire naturelle
Av. Léopold-Robert 63

2300 LA CHAUX-DE-FONDS, SWITZERLAND

British BIRDWATCHING FAIR

Eggleton Nature Reserve, Rutland Water
Friday 21 August to Sunday 23 August 1998

Main sponsors

in focus

Also sponsored by

Canon

BBWF 1998 SUPPORTING

**THREATENED
BIRDS PROGRAMME**

All profits will be donated by Leicestershire Wildlife Sales to BirdLife International. Leicestershire Wildlife Sales is a wholly-owned subsidiary of LRTNC. The RSPB, BirdLife International and LRTNC are registered charities. Illustration by Robert Gilmer 04/096/98 9

Dutch Birding

CHIEF EDITOR Arnoud van den Berg (tel +31-235378024, fax +31-235376749)
e-mail Arnoud.vandenBerg@inter.nl.net

DEPUTY CHIEF EDITOR Enno Ebels (tel / fax +31-302961335, e-mail ebels@wxs.nl)

EXECUTIVE EDITOR André van Loon (tel / fax +31-206997585, e-mail iaan@bio.vu.nl)

PHOTOGRAPHIC EDITOR René Pop (tel +31-223690141, fax +31-223690142)

EDITORIAL BOARD Ferdy Hieselaar, Peter Meiningier, George Sangster and Roland van der Vliet

EDITORIAL ADVISORY BOARD Peter Barthel (Germany), Klaas Eigenhuis (Netherlands), Dick Forsman (Finland), Ted Hoogendoorn (Netherlands), Lars Jönsson (Sweden), Paul Lehman (USA), Anthony McGeehan (Northern Ireland), Killian Mullarney (Ireland), Gerald Oreel (Netherlands), Kees Roselaar (Netherlands), Frank Rozendaal (Netherlands), Hadoram Shirihai (Israel), Günter De Smet (Belgium), Lars Svensson (Sweden) and Peter Symens (Belgium)

EDITORIAL ASSISTANTS Ruud van Dongen, Gerald Driessens, Nils van Duivendijk, Remco Hofland, Graham Holloway, Diederik Kok, Hans van der Meulen and Peter de Rouw

PRODUCTION AND LAY-OUT André van Loon and René van Rossum

ADVERTISING Peter Meijer (tel +31-348431905, fax +31-348430216,
e-mail meijerpc@worldonline.nl)

SUBSCRIPTIONS The subscription rate for 1998 is: NLG 65.00 (Netherlands), BEF 1320.00 (Belgium), NLG 72.50 (other countries inside Europe) and NLG 77.50 (countries outside Europe).

A subscription can be entered preferably by sending a Eurocheque, with the amount payable in Dutch guilders, to: Dutch Birding (subscriptions), c/o Jeannette Admiraal, Iepenlaan 11, 1901 ST Castricum, Netherlands. Payment may also be made by credit card (Access, Eurocard, MasterCard or Visa). Please send your credit card type and account number, indicating the expiry date and appending a signature. (Note: this latter method of payment is not applicable to subscribers resident in the Netherlands and Belgium.) British and Irish subscribers are requested to pay exclusively by Sterling cheque (GBP 26.00). The subscription starts upon receipt of payment.

Dutch Birding is a bimonthly journal with issues in February, April, June, August, October and December. It publishes original papers and notes on morphology, systematics, occurrence and distribution of birds in the Benelux, Europe and elsewhere in the Palearctic region. It also publishes contributions on birds in the Asian-Pacific region and other regions.

The sequence of birds in Dutch Birding basically follows a classic 'Wetmore sequence'. Within this framework, the following lists are used for taxonomy and nomenclature: *Lijst 98 Nederlandse vogelsoorten* by A B van den Berg & C A W Bosman (1998, Santpoort-Zuid) (taxonomy and scientific and Dutch names of birds recorded in the Netherlands); *List of birds of the Western Palearctic* by British Birds (1997, Blunham) (English names of Western Palearctic birds); the list compiled by C S Roselaar in *Geïllustreerde encyclopedie van de vogels* by C M Perrins (1991, Weert), with modifications and additions by A I van Loon in *Vogels van de wereld - complete checklist* by M Walters (1997, Baarn) (Dutch names of remaining birds of the world); and *Birds of the world door C G Sibley* (1996, Version 2.0, Cincinnati) (taxonomy and scientific and English names of remaining birds of the world). Deviations from and additions to these lists are based on CSNA decisions (cf Dutch Birding 19: 21-28, 1997; 20: 22-32, 1998).

A schedule of payment rates for authors, photographers and artists is available from the editors.

Dutch Birding Association

BOARD Theo Admiraal (treasurer), Gijsbert van der Bent (president, tel +31-714024547), Peter Meijer, Marc Plomp and Chris Quispel (secretary, tel +31-715124825); also the editors of Dutch Birding have one seat in the board.

BOARD ASSISTANTS Jeannette Admiraal, Gerald Driessens, Ron van den Enden, Hans Gebuis, Leo Heemskerk, Remco Hofland, Paul Knolle, Sander Lagerveld, Ger Meesters, Arnold Meijer, André van der Plas and Kees Tiemstra

DUTCH BIRDING TRAVEL REPORT SERVICE (DBTRS) Ib Huysman, Postbus 737, 9700 AS Groningen, Netherlands, tel +31-505274993, fax +31-505272668,
internet <http://www.mebweb.nl/DBTRS>

Dutch rarities committee (CDNA)

MEMBERS Max Berlijn, Ruud van Beusekom, Bert de Bruin, Karel Mauer, Jan van der Laan (chairman, tel +31-725203091), Kees Roselaar, Jelle Scharringa (secretary, tel +31-302523801) and Wim Wiegant (archivist)

The CDNA is a committee of the Dutch Birding Association and the Netherlands Ornithological Union.

The CSNA is the subcommittee of the CDNA on taxonomy, nomenclature and status of Dutch (sub)species and consists of Arnoud van den Berg, Cornelis Hazevoet, Kees Roselaar, George Sangster (secretary, tel / fax +31-715143790) and Ronald Sluys.

© 1998 Stichting Dutch Birding Association. The copyright of the photographs and drawings remains with the photographers and artists. ISSN 0167-2878.

Printed by Steens Schiedam BV, Postbus 59, 3100 AB Schiedam, Netherlands

Dutch Birding

*International journal on
Palearctic birds*

EDITORS

Dutch Birding
Postbus 116
2080 AC Santpoort-Zuid
Netherlands
fax +31-235376749

PHOTOGRAPHIC EDITOR

Dutch Birding
c/o René Pop
Postbus 1007
1780 EA Julianadorp
Netherlands

SUBSCRIPTION ADMINISTRATION

c/o Jeannette Admiraal
Iepenlaan 11
1901 ST Castricum
Netherlands

BOARD

Dutch Birding Association
Postbus 75611
1070 AP Amsterdam
Netherlands

DUTCH RARITIES COMMITTEE

CDNA
Postbus 45
2080 AA Santpoort-Zuid
Netherlands

INTERNET

<http://www.xs4all.nl/~eland/dutchbirding>

Artikelen

- 57 Identification of Chestnut-flanked and Japanese White-eyes *Nick Lethaby*
61 Bartrams Ruiters op Maasvlakte in oktober 1995 *Hans Groot, Hans E Mom & Dave van der Spoel*
64 Spaanse Mus op Texel in mei 1997 *Ben Gaxiola & Arend Wassink*
66 Appearance of 'Blue Fulmar' and potential confusion with 'soft-plumaged petrels' *Anthony McGeehan*
69 Vermoedelijk ontsnapte Haakbek te Melissant in maart 1996 *Gertjan de Zoete & Peter L Meininger*
70 Raadselzang van Fitis *Arnoud B van den Berg, Mark Constantine & Arend Wassink*
73 IJslandse Grutto's bij Markelo in april 1997 *Paul Knolle*

Brieven

- 75 Identification of Pale-bellied Brent Goose *Philippe J Dubois*
75 Identification features of Eastern and Western Bonelli's Warblers *Steve Preddy*
77 Egyptian Wagtail not breeding in Spain *Gerald J Oreel*

Recensies

- 77 *Birds of the world (Version 2.0)* by Charles G Sibley *George Sangster*
78 *Warblers of Europe, Asia and North Africa* by Kevin Baker *Jacques Ruinaard*
79 *The birds of North America. Volume 8 (Nos. 281-320)* by Alan Poole & Frank B Gill (editors) *George Sangster*

Aankondigingen & verzoeken

- 80 Descriptions of rare birds in Morocco; Birding in Guatemala; Ziekte van Lyme

DBA-nieuws

- 80 Wijziging telefoonnummer Dutch Birding-inspreklijn

CSNA-mededelingen

- 80 Personele uitbreiding CSNA; Additional member of CSNA

Masters of Mystery

- 81 Solutions of first round 1998: Seebohm's Wheatear and Stilt Sandpiper *Diederik Kok & Nils van Duivendijk*
83 Second round 1998 *Diederik Kok & Nils van Duivendijk*

WP reports

- 84 WP reports: March-April 1998 *Arnoud B van den Berg*

Recente meldingen

- 91 Nederland: februari-maart 1998 *Ruud M van Dongen, Remco Hofland & Peter W W de Rouw*
96 België: februari-maart 1998 *Gerald Driessens*

DB Actueel

- 97 Charles G Sibley (1917-1998); Extinction risk: bad genes or bad luck?; Why is there no transpolar bird migration?; Witte Giervalk op Schiermonnikoog; Grijsse Wouw op Texel; Ross' Meeuw en Zwartkeellijster op Terschelling

Voorplaat / front cover

- Geelsnavelduikers / White-billed Divers *Gavia adamsii*, Cambridge Bay, Victoria Island, Northwest Territories, Canada, juli 1997 (*Chris Schenk*)